

MORAVSKÁ VYSOKÁ ŠKOLA OLOMOUC

Ústav ekonomie

Uplatnění cizinců na trhu práce v České republice

The application of Foreigners in the Labor Market in the Czech Republic

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Larysa Olieinikova

Vedoucí práce: Ing. Eva Jílková, Ph.D.

Olomouc 2018

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně a použila jen zdroje v seznamu literatury a použitých zdrojů.

Tištěná verze textu práce je shodná s textem práce na CD nosiči.

V Olomouci 28. 6. 2018

Larysa Olieinikova

PODĚKOVÁNÍ

Ráda bych projevila svůj vděk vedoucí mé bakalářské práce paní Ing. Evě Jílkové, Ph.D za její čas, který mi věnovala a její cenné rady, které mi pomohly při vypracování mé bakalářské práce.

Moravská vysoká škola Olomouc
Akademický rok: 2015/2016

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE (PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Larysa Olieinikova**
Osobní číslo: **M14045**
Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Podniková ekonomika a management**
Název tématu: **Uplatnění cizinců na trhu práce v České republice**
Téma anglicky: **Use of Foreigners in the Labor Market in the Czech Republic**
Zadávající katedra: **Ústav ekonomie**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Teoretická část:

- vymezení trhu práce a jeho specifických znaků
- rozbor příslušné legislativy

Praktická část

- analýza současných statistických údajů v dané oblasti
- zhodnocení postavení cizinců na českém trhu práce

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

- základní ekonomická literatura (Samuelson-Nordhaus, Mankiw, Holman aj.)
HORÁKOVÁ, M.: Dlouhodobé trendy ve vývoji pracovních migrací v České republice.. VÚPSV, Praha, 2008. 114 s. ISBN 978-80-7416-020-2
Zákon č. 326/1999., Sb., o pobytu cizinců na území České republiky dokumenty a zprávy www.mpsv.cz

Vedoucí bakalářské práce:

Ing. Eva JÍLKOVÁ, Ph.D.

Ústav ekonomie

Datum zadání bakalářské práce: **10. února 2016**

Termín odevzdání bakalářské práce: **31. března 2018**

Podpis studenta: Datum: **7.4. 2017**

Podpis vedoucího práce: Datum: **23.3. 2017**

Mgr. Irena KOVAČIČINOVÁ
prorektorka

Ing. Eva JÍLKOVÁ, Ph.D.
manažer ústavu

V Olomouci dne 22. března 2017

OBSAH

ÚVOD.....	8
<i>Teoretická část.....</i>	<i>11</i>
1 VYMEZENÍ DŮLEŽITÝCH POJMŮ	11
2 ROZDĚLENÍ CIZINCŮ DO KATEGORIÍ	14
2.1 Oprávnění k pobytu na území ČR pro občany třetích zemí	17
2.1.1 Vízum s délkou pobytu do 90 dní.....	18
2.1.2 Vízum s délkou pobytu nad 90 dní.....	18
2.1.3 Pobyt na základě povolení k dlouhodobému pobytu.....	19
3 TRVALÝ POBYT CIZINCE	20
3.1 Důvody imigrace cizinců do České republiky.....	21
3.2 Zákony upravující pobyt a zaměstnání cizinců v ČR.....	23
4 ZAMĚSTNÁVÁNÍ CIZINCŮ NA ÚZEMÍ ČR	25
4.1 Postup cizince třetích zemí při nástupu do zaměstnání	25
4.1.1 Modrá karta.....	27
4.1.2 Zaměstnanecká karta	29
4.1.3 Vnitropodnikové převádění zaměstnanců	30
4.2 Zaměstnávání cizinců EU, EHP a Švýcarska	33
4.2.1 Informační síť EURES	34
4.3 Postupy zaměstnavatelů při zaměstnání cizinců třetích zemí	35
4.4 Faktory ovlivňující zaměstnávání cizinců v ČR	37
4.5 Nelegální zaměstnávání cizinců.....	38
<i>Praktická část</i>	<i>41</i>
5 STATISTICKÁ ANALÝZA ZAMĚSTNÁNÍ CIZINCŮ V ČR.....	41
5.1 Zaměstnanost cizinců	41
5.2 Zaměstnanost cizinců podle státního občanství.....	44
5.3 Analýza zaměstnanosti cizinců v ekonomických činnostech	47
5.4 Regionální analýza celkového počtu cizinců v ČR	50
ZÁVĚR.....	52
LITERATURA A PRAMENY.....	55
ZÁKONY	56
INTERNETOVÉ ZDROJE.....	58

SEZNAM ZKRATEK	61
SEZNAM OBRÁZKŮ	62
SEZNAM TABULEK	63
SEZNAM PŘÍLOH	64
ANOTACE	65

ÚVOD

Téma této bakalářské práce pod názvem „Uplatnění cizinců na trhu práce v České republice“ si autorka zvolila důvodu, že se jedná o velmi zajímavý námět, ale především proto, že je sama cizím státním příslušníkem. V současné době se právě téma migrace stává velice aktuálním. Česká republika je jedna z cílových zemí, kde cizinci migrují za prací, lepším životem a trvalým usídlením. Jedním z hlavních důvodů příjezdu do České republiky však nadále zůstává zaměstnání.

V posledních letech se situace v České republice hodně změnila, kdy se zvýšil počet volných pracovních míst, a proto se navýšila i poptávka po nových zaměstnancích ze zahraničí. Pro české zaměstnavatele jsou cizinci velkým zdrojem levné pracovní síly. Cizinci jsou ochotni pracovat delší pracovní dobu a za menší mzdu než čeští občané. Vláda podporuje migraci cizinců tím, že vytváří různé projekty, které zjednodušují a zlepšují podmínky vstupu cizinců na území České republiky, hlavně pro cizince třetích zemí. Jedním z těchto projektů je režim zvláštního zacházení pro kvalifikované zaměstnance z Ukrajiny, který zefektivňuje proceduru vstupu vysoko kvalifikovaných zaměstnanců a specialistů z Ukrajiny na pracovní trh České republiky.

Cílem této práce je popsat aktuální problematiku vstupu a zaměstnanost cizinců na našem území, hlavně cizinců ze třetích zemí, a taktéž zjistit celkový počet zaměstnaných cizinců v krajích České republiky.

Bakalářská práce je rozdělena na dvě části, a to teoretickou a praktickou. V první kapitole uvedené práce jsou vysvětleny důležité pojmy týkající se aspektů migrace cizinců na území České republiky a jejich zaměstnanosti. Jedním z těchto pojmů je cizinec, dále migrace, Schengenský prostor a další pojmy, které se budou dále objevovat v této práci.

Ve druhé teoretické kapitole bakalářské práce jsou rozděleni cizinci do třech kategorií: občané zemí Evropské unie, EHP, Švýcarska a jejich rodinní příslušníci; občané zemí mimo EU nebo občané třetích zemí; ostatní cizinci, kteří mají různé podmínky vstupu do ČR, pobytu a zaměstnání na našem území. Dále jsou zde popsány různé typy pobytu pro cizince, kteří nemají volný vstup do Schengenského prostoru a mohou zde pobývat jen určitou dobu.

Ve třetí oblasti teoretické sféry zmiňované práce je podrobně rozepsán trvalý pobyt cizinců a podmínky k jeho získání, včetně nejčastějšího účelu příjezdu cizinců do ČR. Je zde probrána legislativa, který upravuje pobyt a zaměstnání cizinců na našem území.

Poslední čtvrtá oblast teorie této práce je zaměřena na podmínky a postupy, které je potřeba splnit při nástupu do zaměstnání u různých kategorií cizinců. V této oblasti jsou popsány různé druhy pracovních povolení pro cizince třetích zemí, kteří nemají volný přístup na trh práce v ČR.

Praktická část bakalářské práce rozděluje cizince do dvou kategorií, a to podnikatelů a zaměstnanců. Je zde uveden celkový počet těchto cizinců a jeho členění podle pohlaví, věku, národností. Jsou zde klasifikovány i počty ekonomických činností cizinců v ČR a informace o celkovém množství cizinců v jednotlivých českých krajích. Většina údajů vychází z Českého statistického úřadu z roku 2015. Veškerá veřejně dostupná data od Českého statistického úřadu běžně v praxi využívají mnohé společnosti ke svým statistickým hodnocením.

Od roku 15. 8. 2017 jsou provedeny změny v zákoně č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti a také v zákoně č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky. Tyto změny je možné považovat za jedny z největších změn, týkajících se vstupu, pobytu a zaměstnávání cizinců v České republice. Byl zaveden institut vnitropodnikově převedeného zaměstnance, který povoluje manažerům, specialistům a zaměstnaným stážistům příjezd do České republiky v rámci spolupráce mezinárodních firem. Skončila platnost Institutu zelených karet a byl nahrazen jiným druhem pracovního povolení – zaměstnaneckou kartou.

Autorka pro vypracování bakalářské práce využívá *vědeckých metod, jako je např.:*

- Deskripce – především se týká stanoveného cíle ve formě popisu aktuálnosti problémů při vstupu a zaměstnanosti cizinců v ČR.
- Komparace – porovnání mezi aktuálně získanými daty od Českého statistického úřadu z hlediska celkového počtu cizinců v ČR, rozdělení počtu cizinců dle jejich ekonomických aktivit, věku, pohlaví a národností apod.
- Abstrakce – reálný náhled autorky při hodnocení bakalářské práce ve vztahu k získaným údajům ze statistického úřadu ČR, teoretickým informacím z literatury a platných zákonů a taktéž i z prožitých zkušeností autorky, jakožto osoby cizí státní příslušnosti, žijící na našem území.
- Analýza – zejména v praktické části práce jsou podrobně analyzovány a kvantitativně hodnoceny zjištěné údaje k počtu cizinců v ČR ve vztahu k jejich členění na kategorie věkové, státní příslušnosti, ekonomických činností na našem území apod.
- Syntéza – forma shromažďování informací a údajů v jeden konkrétní celek ve vztahu k požadovanému dosažení cíle bakalářské práce, a to díky vlastním praktickým

zkušenostem autorky, pocházející z cizí národnosti a žijící v ČR a také díky získaným aktuálním informacím od několika literárních autorů, platných vyhlášek a zákonů ČR.

- Dedukce – vlastní vyvození závěru autorky z hlediska známých a zjištěných údajů na základě stanoveného popisu aktuální problematiky uplatnění cizinců na trhu práce v České republice, zejména cizinců ze třetích zemí, včetně informací o celkovém množství zaměstnaných cizinců v ČR.

Tato bakalářská práce je přínosnou svým zpracováním v oblasti teoretické, kde v rámci tématu a rozsahu bakalářské práce bylo čerpáno z mnoha literárních knih, aktuálních pravidel a zákonů a z veřejně dostupných údajů Českého statistického úřadu. Další přínos uvedené práce je spatřován ve sféře praktické a pedagogické, kdy obsah vypracování bakalářské práce slouží čtenářům, především cizincům (žijícím v našem státě), dále studentům, učitelům apod., jako praktický návod a informace z hlediska problematiky vstupu a zaměstnanosti cizinců v ČR. Autorka uvažuje o navázání diplomové práce na uvedené téma bakalářské práce pod názvem „Kvantifikace cizinců z hlediska vývoje jejich uplatňování na trhu práce v České republice“.

Teoretická část

Tato část bakalářské práce bude zaměřena na rozdělení cizinců do kategorií, které mají různý přístup na trh práce ČR a vymezeny všechny důležité pojmy, jenž se v této práci objevují. Vypracování práce se zabývá taktéž i oprávněním k pobytu pro cizince, kteří nemají volný vstup do Schengenského prostoru a deskripcí různých druhů víz. Jsou zde také uvedeny důvody imigrace cizinců do ČR a zákony, které upravují pobyt a zaměstnání cizinců. V poslední pasáži teorie jsou popsány všechny potřebné doklady, které potřebují zaměstnavatelé a cizinci při nástupu do práce.

1 VYMEZENÍ DŮLEŽITÝCH POJMŮ

Je důležité, aby byly pochopeny základní pojmy, které se budou v bakalářské práci objevovat. Je nutno si uvědomit termíny, které se týkají problematiky vstupu cizích státních příslušníků na území České republiky a jejich dalších zaměstnání.

Dle zákona o pobytu cizinců se ***cizincem*** rozumí *fyzická osoba, která není státním občanem České republiky, včetně občana Evropské unie.*¹

Za cizince je možné považovat i občana Evropské unie, osobu bez státního občanství, nebo také osobu, která má více občanství, z nichž žádný nemá občanství České republiky.

Schengenský prostor může být definován *jako území, kde je zaručen volný pohyb osob.* Schengenský prostor má zahrnutý státy EU jako: Belgie, Česká republika, Estonsko, Finsko, Island, Itálie, Lichtenštejnsko, Litva, Lotyšsko, Lucembursko, Maďarsko, Malta, Německo, Nizozemsko, Norsko, Polsko, Portugalsko, Rakousko, Řecko, Slovensko, Slovinsko, Španělsko, Švédsko a Švýcarsko. Dle Schengenské dohody byly zrušeny všechny vnitřní hranice. Policejní kontroly na vnějších hranicích byly zpřísněny. V Schengenském prostoru je umožněno občanům EU a cizincům, vlastnících Schengenské vízum, volně se pohybovat. Mezi jednotlivými státy schengenského prostoru byla stanovena společná pravidla v oblasti vízové kontroly a vytvořen Schengenský informační systém. Z hlediska hlavního účelu musí být zajištěna bezpečnost ve společném prostoru.²

¹ Srov. Zákon č. 326/1999 Sb., *Zákon o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů. §1 odst. 2 – ÚVODNÍ USTANOVENÍ*, Předmět úpravy, v aktuálním znění [online]. [cit. 2018-03-04]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1999-326>

² Srov. Evropská unie. *Jednotlivé země* [online]. [cit. 2016-03-03]. Dostupné z: https://europa.eu/european-union/about-eu/countries_cs

Migrace – přesun jednotlivce nebo skupiny lidí z jednoho místa na druhé za účelem dlouhodobého pobytu, případně natrvalo. Vnitřní migrace může být rozlišena na oblast pohybu lidí uvnitř jednoho státu (vnitrostátní) a na vnější migraci, kde je spatřován přesun jednotlivců přes hranici země (mezinárodní migrace). Důvody migrace lidí mohou být různé, z důvodu získání práce pro lepší život, kvůli studiu, nebo z politických důvodů.³

Imigrant je cizinec, který přichází do cizí země za účelem dlouhodobého pobytu. **Nelegální migrace** je činnost, která je v rozporu se zákonem ČR. Tito cizinci vstupují a pobývají v zemi bez řádného oprávnění. Takovému cizinci může být zařazen do kategorie uprchlíků. **Přechodný pobyt** je pobyt, který je určen pro cizince státních příslušníků třetích zemí nebo cizince jiných států EU (a taky jejich rodinných příslušníků), kteří hodlají pobývat v ČR déle než 3 měsíce. **Trvalý pobyt** je druh pobytu, který je udělován cizinci po splnění podmínek nepřetržitého pobývání na území ČR. Také může být udělen v době řízení o mezinárodní ochranu cizince.⁴

Vízum je považováno za povolení, umožňující cizinci vstup a pobyt na cizí území. Vízum je udělováno cizinci do cestovního pasu formou vízového štítku. O vízum cizinec žádá před příjezdem do cizí země na konzulátě toho státu, kam chce cestovat. Víza bývají rozdělena na Schengenská, (krátkodobá víza), dlouhodobá víza.⁵

Regulované povolání je takový druh povolání nebo činnosti, kde osoba musí mít splněny speciální požadavky, jež jsou předepsány právními předpisy ČR, například zdravotní způsobilost, odborná kvalifikace, trestní bezúhonnost. Při výkonu regulovaného povolání je nutné, aby osoba požádala o uznání své odborné způsobilosti u příslušného uznávajícího orgánu ČR. Seznam regulovaných profesí a příslušné uznávající orgány jsou k nalezení na MŠMT.⁶

³ Srov. Varianty. *Migrace* [online]. [cit. 2018-03-04]. Dostupné na: <https://www.varianty.cz/slovnicek-pojmu/25-migrace>

⁴ Srov. Terminologický slovník. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. [cit. 2018-03-04]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/>

⁵ Srov. Co je to vízum. *Ministerstvo zahraničních věcí České republiky* [online]. [cit. 2018-03-04]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/tashkent/cz/ko/viza/obecne_informace_o_vizech.html

⁶ Srov. Co je regulovaná činnost či povolání. *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy* [online]. [cit. 2018-03-04]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/>

Další pojmy se budou týkat zaměstnávání cizích státních příslušníků cizinců v ČR:

- **Trh práce** – jeden z nejdůležitějších trhů, jako i ostatní trhy jsou tvořeny poptávkou i nabídkou. Jedna ze zvláštností trhu práce je, že jeho nositelem jsou lidé. Nabídku tvoří zaměstnavatelé, kteří hledají pracovní sílu, poptávka je tvořena uchazeči o práci. Za důležité elementy pracovního trhu jsou považovány mzdy, zaměstnání, míra nezaměstnanosti a kvalifikace zaměstnanců.

Domácnosti nakupují výrobky a služby za účelem uspokojení jejich potřeb. Za výrobky však musí zaplatit. Domácnosti získávají nutné zdroje tak, že na trhu výrobních faktorů nabízejí služby výrobních faktorů, vlastních půdu, práci a kapitál. Služby uvedených faktorů nabízejí firmám, které potřebují tyto faktory pro výrobu produktů a služeb. Firmy tyto výrobky a službu pak nabízejí domácnostem. Koordinace těchto vzájemných vztahů je cena, za kterou jsou uvedené komodity určené k prodeji. Cena se tendenčně mění do úrovně koordinace jednotlivých rozhodnutí. V čistém systému trhu ceny stanovují, kolik zboží bude vyprodukováno, jakým způsobem a pro koho se toto zboží bude vyrábět.⁷

- **Zaměstnávání** – určitá forma závislého vztahu mezi zaměstnancem a zaměstnavatelem, kdy zaměstnanec osobně na místě určeném zaměstnavatelem, dle pokynů zaměstnavatele, vykonává nějakou činnost za určitou odměnu, plat nebo mzdu.⁸
- **Zahraniční zaměstnavatel** – se rozumí fyzická nebo právnická osoba, která v České republice trvale nepodniká, a má své sídlo mimo území ČR. Své zaměstnance může vysílat za obchodním účelem nebo uzavřením smlouvy s tuzemskou, fyzickou nebo právnickou osobou. Po provedení dohodnuté práce zaměstnanec se vrací do sídla zaměstnavatele.⁹
- **Tuzemský zaměstnavatel** – fyzická nebo právnická osoba, která zaměstnává osoby podle všech právních předpisů. Za tuzemského zaměstnavatele je též považována osoba, která nepodniká, ale pro svou potřebu zaměstnává jinou fyzickou osobu.¹⁰

⁷ Srov. JUREČKA, Václav, a kol., *Mikroekonomie*, s. 49 – 50.

⁸ Srov. Vymezení základních pojmů. *Ministerstvo práce a sociálních věcí* [online]. [cit. 2018-03-04]. Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/sz/zahr_zam

⁹ Srov. tamtéž.

¹⁰ Srov. tamtéž.

2 ROZDĚLENÍ CIZINCŮ DO KATEGORIÍ

Vstup cizince do cizí země a jeho následný pobyt a vycestování z území je v kompetenci Policie ČR, Ministerstva vnitra a Ministerstva zahraničních věcí.¹¹

Podle cizinecké legislativy vymezujeme takovéto kategorie cizinců.¹²

- občané zemí Evropské unie, EHP, Švýcarska a jejich rodinní příslušníci;
- občané zemí mimo EU nebo občané třetích zemí;
- ostatní cizinci.

Občané zemí EU, Evropského hospodářského prostoru (EHP), Švýcarska a jejich rodinní příslušníci

Dohoda o Evropském hospodářském prostoru (EHP) je podepsána na konci roku 1992 mezi Evropskou unií a členy Evropského sdružení volného obchodu (ESVO). Hlavním účelem dohody bylo rozšířit vnitřní prostory Evropské unie o další členy, kteří nechtějí vstoupit do Evropské unie. Do EHP vstoupily takové země, jako je Norsko, Island a Lichtenštejnsko. Evropské unie a EHP podepsali řadu dohod o volném pohybu osob, zboží a služeb v prostorech Evropské unie. Švýcarsko také v roce 1992 podalo žádost o vstup do Evropské unie, ale poté však občané Švýcarska projeví svůj nesouhlas, a od žádosti odstoupili. Aby si Švýcarsko zachovalo vztahy s EU, podepsalo řadu oboustranných dohod o otevřeném trhu, volném pohybu osob, zboží a hospodářské spolupráce mezi EU a Švýcarskem, které vstoupily v platnost v roce 2002.¹³

Občané EU, EHP, Švýcarska a jejich rodinní příslušníci nepotřebují víza ani žádná povolení a mohou pobývat na území EU jenom na základě platného průkazu totožnosti nebo cestovního dokladu. Délka jejich pobytu nesmí přesáhnout 30 dnů. Chtějí-li se na území ČR pohybovat delší dobu z důvodu zaměstnání, studia nebo jiných důvodů, mají povinnost nahlásit svou přítomnost na Policii ČR. Také mohou požádat MV ČR o vydání potvrzení o přechodném pobytu nebo povolení k trvalému pobytu. Potvrzení k přechodnému pobytu však není podmínkou pro pobyt u občana EU, EHP a Švýcarska ale usnadňuje občanům jednání s bankami, úřady a dalšími institucemi na území ČR. Občané EU, EHP Švýcarska a jejich

¹¹ Srov. ODBOR STATISTIKY TRHU PRÁCE A ROVNÝCH PŘÍLEŽITOSTÍ, ČSÚ, *Cizinci v České republice: Foreigners in the Czech Republic*, s. 21.

¹² Srov. tamtéž, s. 22 – 23.

¹³ Srov. Evropský parlament. *Jsme tu pro vás* [online]. [cit. 2018-03-04]. Dostupné na internetu: http://www.europarl.europa.eu/atyourservice/cs/displayFtu.html?ftuId=FTU_6.5.3.html

rodinní příslušníci mohou požádat o povolení k trvalému pobytu pouze v případě, že nepřetržitě pobývají na území ČR po dobu 5 let.¹⁴

Občané zemí mimo EU nebo občané třetích zemí

Za cizince třetích zemí můžeme považovat osoby, které nejsou občany žádného členského státu EU ani občany ČR. Hlavní zákon, má upraveny podmínky vstupu cizinců třetích zemí, jejich další pobyt a vystěhování, je možno považovat za zákon o pobytu cizinců (zákony nejsou vztahovány na cizince, kteří žádají o mezinárodní ochranu, azyl). Občané třetích zemí jsou rozlišováni na osoby, jenž musí mít povolení při vjezdu do ČR a na osoby, kteří nemusí mít povolení. Jedním z takových povolení, které opravňuje cizince třetích zemí k pobytu v ČR, je vízum.¹⁵

Cizinci třetích zemí se musí při překročení hranic podrobit celní kontrole. *Tato kategorie cizinců při vstupu do Schengenského prostoru musí předložit:*¹⁶

- Cestovní doklad nebo jiný doklad, který umožňuje cizinci překročit hranici (doklad musí být platný nejméně 3 měsíce, i po odjezdu ze Schengenského prostoru).
- Platné povolení k pobytu (krátkodobé nebo dlouhodobé vízum), povolení k trvalému nebo dlouhodobému pobytu.
- Doklad prokazující dostatečné množství finančních prostředků na celou délku pobytu a na území ČR a na návrat domů. Může to být výpis z bankovního účtu nebo v hotovostní variantě. Třeba při pobytu cizince nad 30 dnů musí cizinec disponovat částkou 1105 Kč za každý den pobytu v ČR nebo prokázáním se, že cizinec si je schopen tyto prostředky vydělat legální cestou.
- Cizinci nesmí být odepřen vstup jako osobě, která je vedena v evidenci Schengenského informačního systému.
- Cizinec nesmí ohrozit bezpečnost, porušovat veřejný pořádek v jakémkoliv státu Schengenského prostoru.

¹⁴ Srov. MACHOVÁ, Z., *Volební právo cizinců v komunálních volbách ČR a jeho využití*, s. 35.

¹⁵ Srov. ODBOR STATISTIKY TRHU PRÁCE A ROVNÝCH PŘÍLEŽITOSTÍ, ČSÚ, *Cizinci v České republice: Foreigners in the Czech Republic*, s. 21.

¹⁶ Srov. Podmínky vstupu a základní povinnosti po vstupu na území ČR. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. [cit. 2018-03-04]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/článek/příjezd-do-čr-povinnosti-a-délka-pobytu.aspx>

- Doklad o zdravotním pojištění na celou délku pobytu v Schengenském prostoru.¹⁷

V roce 2007 v rámci zapojení ČR do společného Schengenského prostoru, ČR spolu s ostatními zeměmi zavádí společnou vízovou politiku. Vymezuje seznam zemí, které potřebují při překročení hranic vízum, a ty které jsou od této povinnosti osvobozeny. Za hlavní dokumentem v této oblasti je možno považovat vízový kodex, který se od roku 2009 stal součástí české legislativy. V něm jsou vymezeny postupy pro získání různých druhů víz, všechny potřebné náležitosti k vízovým žádostem a také změny v řízení o udělení víz. Seznam zemí, jenž potřebují při vstupu do ČR vízum a je uveden v příloze 1.¹⁸

Cizinci třetích zemí také mohou krátkodobě (do 3 měsíců) pobývat na území ČR na základě bilaterální bezvízové dohody. ČR má sjednanu bilaterální dohodu (o pracovní dovolené mládeže) s Kanadou, Novým Zélandem, Korejskou republikou. V rámci dohody o pracovní dovolené, mohou mladí lidé zpravidla do 30 let navštívit bezvízově cizí stát, seznámit se s kulturou a také být krátkodobě zaměstnanými na území ČR. V roce 2016 byly taktéž bilaterální dohody sjednány se zeměmi, jako je Austrálie, Japonsko, Hongkong a s Izrael.¹⁹

Ostatní cizinci

K ostatním cizincům mohou být přiřazeni občané třetích zemí, jenž mají požádáno o mezinárodní ochranu (o udělení azylu) nebo cizinci, kteří žádají o dočasnou ochranu na území ČR. Žádost o mezinárodní ochranu mohou požádat všichni cizinci včetně občanů EU. K poslední kategorii cizinců patří také cizinci, kteří nelegálně pobývají na území ČR.²⁰

Mezinárodní ochrana se poskytuje cizinci formou azylu nebo doplňkové ochrany. Azyl se vydává cizinci, jestli zjistí, že byl pronásledován a má strach, že by mu hrozilo nebezpečí

¹⁷ Srov. Podmínky vstupu a základní povinnosti po vstupu na území ČR. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. [cit. 2018-03-04]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/článek/příjezd-do-čr-povinnosti-a-délka-pobytu.aspx>

¹⁸ Srov. Zpráva o situaci v oblasti migrace a integrace cizinců na území České republiky v roce 2016. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. [cit. 2018-03-04]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/zpravy-o-situaci-v-oblasti-migrace-a-integrace-cizincu-v-ceske-republice-za-roky-2001-2016.aspx>

¹⁹ Srov. tamtéž.

²⁰ Srov. ODBOR STATISTIKY TRHU PRÁCE A ROVNÝCH PŘÍLEŽITOSTÍ, ČSÚ, *Cizinci v České republice: Foreigners in the Czech Republic*, s. 23.

nebo újma na zdraví. Může se jednat o pronásledování z politických, rasových, náboženských důvodů.²¹

2.1 Oprávnění k pobytu na území ČR pro občany třetích zemí

Cizinecký zákon má rozděleny pobyty cizinců na přechodný a trvalý. Přechodný pobyt je možno právem považovat za nejrozšířenější druh pobytu v rámci, jakého cizinci pobývají v ČR. K němu je možné přičíst pobyt nepřesahující 90 dní a také dlouhodobý pobyt cizinců. Trvale může cizinec v ČR pobývat jenom na základě vydání povolení k trvalému pobytu. *Cizinci můžou pobývat na území ČR na základě:*²²

- bezvízového vstupu;
- na základě krátkodobého víza;
- dlouhodobého víza;
- na základě povolení k dlouhodobému pobytu;
- na základě trvalého pobytu.

Cizinci třetích zemí, kteří jsou osvobozeni od vízové povinnosti, mohou pobývat v ČR tři měsíce, ale nemohou vykonávat žádnou výdělečnou činnost. Žádost o vydání víza cizinec žádá osobně na zastupitelském úřadě ČR a v zahraničí (pro osoby 15 let musí žádat rodič). Vízum vydávají formou nalepení vízového štítku do cestovního pasu. V případě dětí, je možno štítek nalepit samostatně do cestovního pasu, a jestli je dítě zapsáno v cestovním pase u rodičů, lepí se do jednoho pasu dvě nálepky.²³

V posledních letech k povinnosti každého cizince, který žádá o vízum, patří také i odevzdání otisků všech deseti prstů, které nadále budou vneseny do Vízového Informačního systému. Tato povinnost se netýká cizinců mladších 12 let. Otisky prstů se odebírají pouze jednou u podání první žádosti k vydání víza.²⁴

²¹ Srov. Zákon č. 325/1999 Sb., *Zákon o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., O Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o azylu). Hlava 3 § 12 – DŮVODY UDĚLENÍ AZYLU*, Předmět úpravy, v aktuálním znění [online]. [cit. 2018-03-04]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1999-325>

²² Srov. BOUŠKOVÁ, P., a kol., *Zaměstnávání cizinců a vysílání zaměstnanců a OSVČ do ciziny*, s. 18.

²³ Srov. Co je to vízum. *Ministerstvo zahraničních věcí v ČR* [online]. [cit. 2018-03-04]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/tashkent/cz/ko/viza/obecne_informace_o_vizech.html

²⁴ Srov. Biometrika-odebrání otisku prstů. *Ministerstvo zahraničních věcí v ČR* [online]. [cit. 2018-03-04]. Online: https://www.mzv.cz/jnp/cz/informace_pro_cizince/kratkodobe_vizum/vizovy_informacni_system_1/index.html

2.1.1 Vízum s délkou pobytu do 90 dní

Občané třetích zemí mohou přijet na území ČR na základě krátkodobého víza (do 90 dnů) Vízum může být uděleno pro jeden vstup do Schengenského prostoru nebo pro více vstupů (multiple). Krátkodobá víza jsou vyznačena především pro návštěvu příbuzných nebo přátel, krátké obchodní cesty, pro účast v různých sportovních nebo kulturních událostí. Nejčastěji jsou však krátkodobá víza vydávána za účelem turistiky. *Vízový kodex EU má rozděleny tyto druhy krátkodobých víz:*²⁵

- V/LTV takový druh víza nepovoluje cizinci pobývat a cestovat po celém území Schengenského prostoru, je vymezen pouze na jeden nebo několik států, kde cizinec může zůstat.
- Vízum typu A, letištní (průjezdná vízum), který je požadován od cizinců v prostorách mezinárodních letišť.
- Vízum typu C (Schengenské vízum) udává oprávnění k pobytu na celém území Schengenského prostoru.²⁶

2.1.2 Vízum s délkou pobytu nad 90 dní

Vízum, které umožňuje pobývat cizinci na území Schengenského prostoru déle než tři měsíce, je nazýváno jako dlouhodobé nebo migrační vízum. Žádost o vydání dlouhodobého víza může cizinec podat na zastupitelském úřadě ČR v zahraničí. Nejdůležitějšími doklady, které cizinci potřebují, při podání žádosti o dlouhodobé vízum jsou: cestovní doklad, dvě fotografie, doklad o zajištění ubytování v zahraničí, doklad o cestovním zdravotním pojištění, finanční prostředky, které jsou potřebné při pobývání v zahraničí, nebo doklad potvrzující účel pobytu.²⁷

*Dlouhodobá víza se vydávají za těmito účely:*²⁸

- studium v zahraničí;
- podnikání;

²⁵ Srov. KOLODINSKÁ, K., HARALD C. SHEU., ŠTEFKO, M., *Sociální integrace cizinců*, s. 137–138.

²⁶ Srov. tamtéž, s. 138.

²⁷ Srov. tamtéž, s. 141–142.

²⁸ Srov. Vízum k pobytu nad 90 dní (dlouhodobé). *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. [cit. 2018-03-04].

Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/vizum-k-pobytu-nad-90-dnu-dlouhodobě.aspx>

- sloučení rodiny;
- pozvání;
- kulturní důvody.

Nejčastěji jsou však v posledních letech dlouhodobá víza vyřizována za účelem vzdělání v ČR. Maximální délka pobytu u dlouhodobého víza je jeden rok. V případě, že cizinec by chtěl svůj pobyt prodloužit, musí požádat na MV ČR o vydání prodloužení dlouhodobého víza.²⁹

2.1.3 Pobyt na základě povolení k dlouhodobému pobytu

Cizinec, který má vízum k pobytu nad 90 dní a hodlá pobývat na území ČR déle než jeden rok, může požádat o udělení povolení k dlouhodobému pobytu. Jednou z hlavních podmínek pro vydání povolení k dlouhodobému pobytu je zachování stejného účelu, za jakým cizinec přijíždí do ČR. Žádost o dlouhodobý pobyt se podává na MV ČR nebo v některých případech bez podmínky předchozího pobytu lze podat na zastupitelském úřadě ČR v zahraničí, a to v případě studia, vědeckého výzkumu, společného soužití rodiny, žadatelů zaměstnanecké karty, modré karty a karty vnitropodnikově převedeného zaměstnance. Žádost o dlouhodobý pobyt si podává cizinec nejdříve 120 dnů před ukončením platnosti dlouhodobého víza nebo jiného povolení k pobytu v ČR. Povolení k dlouhodobému pobytu se vydává nejdéle na dva roky, s možností dalšího prodloužení.³⁰

V posledních letech z důvodu velkého množství zájemců o pobyt v ČR byl Ministerstvem zahraničních věcí zaveden systém internetové registrace žadatelů VISAPPOINT. Systém umožňuje cizinci rezervovat si termín podání žádosti o pobyt v ČR bez zásahu úřadu a tím se usnadňuje celý proces.³¹

²⁹ Srov. Vízum k pobytu nad 90 dní (dlouhodobé). *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. [cit. 2018-03-04]. Dostupné z: [http://www.mvcr.cz/clanek/vizum-k-pobytu-nad-90-dnu-dlouhodobem.aspx](http://www.mvcr.cz/clanek/vizum-k-pobytu-nad-90-dnu-dlouhodobem)

³⁰ Srov. Základní informace: povolení k dlouhodobému pobytu. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. [cit. 2018-03-04]. Dostupné na: <http://www.mvcr.cz/clanek/obcane-tretich-zemi-dlouhodobu-pobyt.aspx>

³¹ Srov. Visapoint. *Ministerstvo zahraničí ČR* [online]. [cit. 2018-03-04]. Dostupné na internetu: https://www.mzv.cz/jnp/cz/udalosti_a_media/fakta_a_data_k_aktualitam/x2016_06_2_visapoint.html

3 TRVALÝ POBYT CIZINCE

Cizinci na základě trvalého pobytu mohou na území ČR pobývat svobodně bez jakéhokoliv časového omezení. Získání trvalého pobytu je podmíněno pěti lety nepřetržitého pobytu na území ČR. Dojde-li k přerušení pobytu a výjezdu mimo prostor EU u občanů třetích zemí, pětiletá čekací lhůta začne běžet od začátku. Jestli cizinec má splněny všechny podmínky stanovené zákonem, může požádat o vydání povolení k trvalému pobytu na odboru azylové a migrační politiky na MV ČR. *O povolení k trvalému pobytu lze požádat jen v těchto případech:*³²

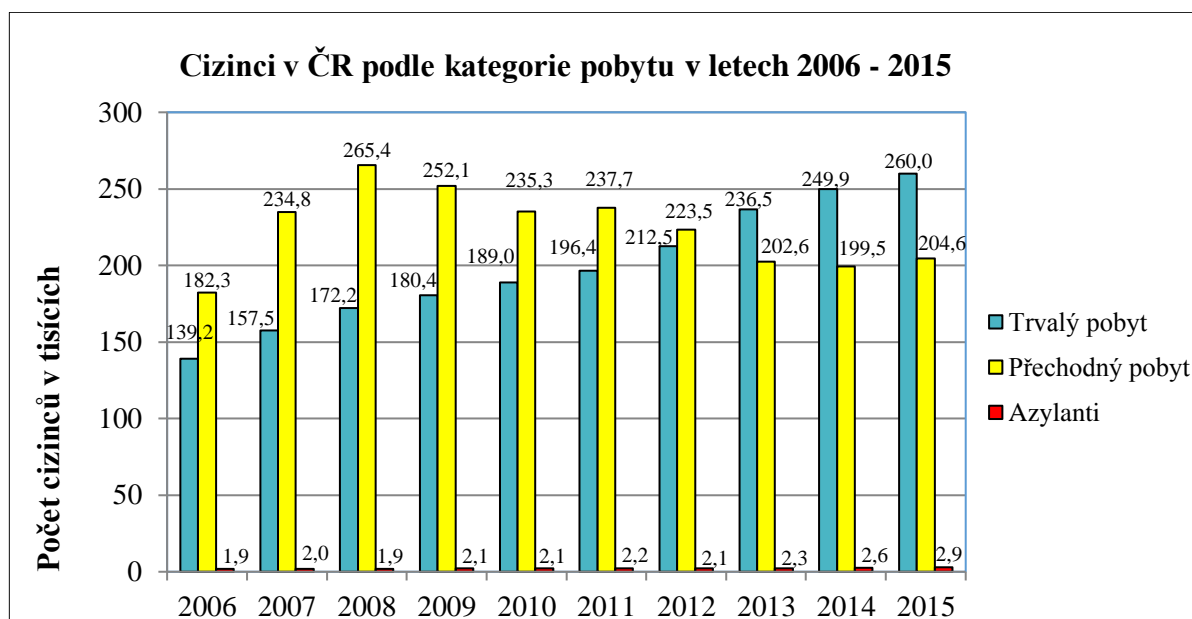
- sloučení rodiny;
- mohou žádat nezletilé nebo zletilé nezaopatřené děti cizinců, jejich rodiče, kteří mají na území ČR trvalý pobyt;
- z humanitárních důvodů, třebaže byl žadatel v minulosti státním občanem ČR;
- zájem státu (účast na projektech MPSV nacílených na výběr kvalifikovaných zahraničních pracovníků na Český trh práce);
- z jiných důvodů hodných zvláštního zřetele.

Jednou z důležitých podmínek k uznání trvalého pobytu u občanů třetích zemí je prokázání znalosti českého jazyka. Cizinec musí absolvovat zkoušku na požadovanou znalost českého jazyka (úroveň A1 podle Společného evropského referenčního rámce pro jazyky) na jakémkoliv vysoké nebo jazykové škole stanovené zákonem. Práva občanů s trvalým pobytem se málo liší od práv občanů ČR. Jediným rozdílem je, že cizinci s trvalým pobytem nemůžou volit prezidenta.³³

³² Srov. Trvalý pobyt – základní informace. *Ministerstvo zahraničních věcí ČR* [online]. [cit. 2018-03-04]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/obcane-tretich-zemi-trvaly-pobyt.aspx>

³³ Srov. KOLODINSKÁ, K., HARALD C. SHEU., ŠTEFKO, M., *Sociální integrace cizinců*, s. 148.

Obr. 1 – Grafické znázornění cizinců podle kategorie pobytu v letech 2006 – 2015

Zdroj: vlastní zpracování dle: <https://www.czso.cz/csu/czso/zivot-cizincu-v-cr-2016>

Počet cizinců neustále roste, v roce 2015 na území ČR legálně pobývalo celkem 467 562 cizinců. Nejvíce cizinců se nachází v Praze a ve Středních Čechách. Více než polovina cizinců zde pobývá na základě uděleného povolení k trvalému pobytu, to znamená 55,6 % z celkového počtu cizinců. Ostatní cizinci v ČR pobývají při přechodném pobytu, to jsou 43,8 % nebo na základě jim uděleného azylu, to je 0,6 %. Do roku 2012 převažovali cizinci s přechodným pobyt. V roce 2013 se tato situace téměř obrátila a v témže roce začali převažovat cizinci s trvalým pobyt. Mezi národnostmi, které nejčastěji žádají o trvalý a přechodný pobyt v ČR, patří občané Ukrajiny, Slovenska, Vietnamu a Ruska.³⁴

3.1 Důvody imigrace cizinců do České republiky

Cizinci přicházejí do České republiky z různých důvodů, za lepším životem, turistikou nebo z důvodu studia na školách v ČR. Postupem let přibývá cizinců, kteří usilují především o získání trvalého pobytu a následně o usídlení na území České republiky.

³⁴ Srov. Život cizinců v ČR. Český statistický úřad. [online]. [cit. 2018-03-04]. Dostupné z internetu na: <https://www.czso.cz/csu/czso/zivot-cizincu-v-cr-4e8zpr5hif>

Cizinci nejčastěji přicházejí do ČR kvůli zaměstnání a podnikání, to se týká hlavně mužů. U žen převažují rodinné důvody. Třetím nejčastějším důvodem je studium v ČR.³⁵

*Existují takovéto důvody příjezdu cizinců do ČR:*³⁶

- studium;
- účast ve vědeckém výzkumu;
- zaměstnání;
- podnikání;
- sloučení rodiny;
- turistika;
- návštěva přátel;
- účast v právnické osobě;
- žadatele o mezinárodní ochranu;
- usídlení – trvalý pobyt na území ČR.

U cizinců třetích zemí, kteří nemají volný přístup do Schengenského prostoru, je tato situace komplikovanější. Cizinci třetích zemí musí vždy prokazovat důvod, za jakým přicházejí do ČR. V cizineckém zákoně je tento pojem vymezen pod názvem (účel pobytu). V případě studia na území ČR, musí cizinec předložit potvrzení o přijetí ke studiu v ČR. Pokud cizinec žádá o zaměstnání, potřebuje povolení vydané úřadem práce ČR, případně sloučení rodiny, oddací list, nebo jiný doklad, který prokazuje příbuzenské vztahy s občanem EU. Doklad k účelu pobytu je také povinnou součástí všech žádostí o vízum a o povolení k pobytu v ČR. Neplnění účelu pobytu cizince, je jeden z důvodů odebrání povolení k pobytu a vyhoštění cizince ze země.(například ukončení zaměstnání, na které je cizinci vydáno povolení). Cizinci, kteří mají volný přístup do Schengenského prostoru EU, EHP a Švýcarska, účel pobytu prokazovat nemusí.³⁷

³⁵ Srov. Cizinci k nám přicházejí hlavně za prací. ČSU [online]. [cit. 2018-03-04]. Dostupné z internetu na: <https://www.czso.cz/csu/czso/cizinci-k-nám-přicházejí-hlavně-za-prací>

³⁶ Srov. Účel pobytu. Ministerstvo vnitra České republiky [online]. [cit. 2018-03-04]. Dostupné na: <http://www.mvcr.cz/článek/doklad-o-účelu-pobytu.aspx>

³⁷ Srov. TRBOLA, R., RÁKOCZYOVÁ, M., *Institucionální podmínky sociální integrace cizinců v ČR: Integrační politika*, s. 113 – 115.

3.2 Zákony upravující pobyt a zaměstnání cizinců v ČR

K ochraně lidských práv a svobody migrujících cizinců, rovného zacházení k cizincům je založena do zákona č. 2/1993Sb., jako Listina základních práv i svobody jako součást úpravního pořádku v ČR. Podle ní má cizinec stejně, jako ostatní občané právo na práci, uspokojivou odměnu, standartní pracovní podmínky, průměrnou životní úroveň a vzdělávání se na území ČR. Jedním z hlavních problémů, které se týkají cizinců v poslední době, je diskriminace a využívání cizinců, jako levné pracovní síly.³⁸

V poslední době byla vydána řada dokumentů, které se zabývají lidskými právy a jedním z nich je tento – Evropská úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod které byly přijaty radou Evropy a zaručují každému člověku právo na rovnost a zakazují projevy všech forem rasové diskriminace.³⁹

Existuje řada zákonů, jenž se zabývá vstupem cizích státních příslušníků na území ČR:

- **Zákon č. 326/1999., o pobytu cizinců na území České republiky**, zákon přesně vymezuje pojem cizinec, stanovuje podmínky pro vstup cizinců na území ČR, pobyt a vycestování cizinců ze země.⁴⁰
- **Zákon č. 325/1999 Sb., o azylu ve znění pozdějších předpisů se** zabývá cizinci, kteří požádali o udělení mezinárodní ochrany na území České republiky. Stanovuje podmínky vstupu a pobytu azylantů na území České republiky. Zabývá se státním integračním programem a azylovými zařízeními.⁴¹
- **Zákon č. 221/2003 Sb.**, o dočasné ochraně cizinců ve znění pozdějších předpisů.

³⁸ Srov. ŠTEFKO, M., KOLDINSKÁ, K., *Sociální práva cizinců*, s. 31.

³⁹ Srov. tamtéž, s. 32.

⁴⁰ Srov. Zákon č. 326/1999 Sb., *Zákon, který upravuje pobyt cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů. § 1 odst. 2 – ÚVODNÍ USTANOVENÍ*, Předmět úpravy, v aktuálním znění [online]. [cit. 2018-03-04]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1999-326>.

⁴¹ Srov. Zákon č. 325/1999 Sb., *Azylový zákon ve znění pozdějších předpisů. Hlava 1 § 2 – MEZINÁRODNÍ OCHRANA*, Předmět úpravy, v aktuálním znění [online]. [cit. 2018-03-04]. Dostupné z internetu na: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1999-325#cast1>

- **Zákon č. 221/2003 Sb., dočasná ochrana cizinců ve znění pozdějších předpisů:**⁴² Podmínky vstupu cizinců na pracovní trh ČR, pracovně právní vztahy mezi tuzemským zaměstnavatelem a cizincem, sankce v případě nelegální zaměstnanosti cizinců se řídí především **zákonem č. 262/2006 Sb., zákoník práce ve znění pozdějších předpisů,**⁴³ **zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů.**⁴⁴
- Podmínky podnikání cizinců v ČR je řízen **zákonem č. 455/1991 Sb., živnostenský zákon.** Zahraniční osoba podle zákona č. 455/1991 Sb., která nemá bydliště na území ČR, může provozovat živnost nebo zakládat právnické osoby (např. obchodní korporace), za stejných podmínek a ve stejném rozsahu jako občan České republiky. Česká osoba je považována za fyzickou osobu s bydlištěm trvalého pobytu či právnickou osobu se sídlem v ČR.⁴⁵

⁴² Srov. Zákon č. 221/2003 Sb., *Dočasná ochrana cizinců ve znění pozdějších předpisů*. § 2 odst. 1 – *VSTUP NA ÚZEMÍ ZA ÚČELEM POSKYTNUTÍ DOČASNÉ OCHRANY*, Předmět úpravy, v aktuálním znění [online]. [cit. 2018-03-04]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2003-221#f2438007>

⁴³ Srov. Zákon č. 262/2006 Sb., *Zákoník práce ve znění pozdějších předpisů*. § 1, odst. 2 *VŠEOBECNÁ USTANOVENÍ*, Předmět úpravy, v aktuálním znění [online]. [cit. 2018-03-04]. Dostupné z internetu na: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-262#cast1>

⁴⁴ Srov. Zákon č. 435/2004 Sb., *O zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů*, Hlava 2, § 89. *POVOLENÍ K ZAMĚSTNÁNÍ CIZINCE*, Předmět úpravy, v aktuálním znění [online]. [cit. 2018-03-04]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-435#cast4>

⁴⁵ Srov. Zákon č. 455/1991 Sb., *Živnostenský zákon ve znění pozdějších předpisů* § 5, odst. 2. *PROVOZOVÁNÍ ŽIVNOSTI*, Předmět úpravy, v aktuálním znění [online]. [cit. 2018-03-04]. Dostupné z internetu na: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1991-455>

4 ZAMĚSTNÁVÁNÍ CIZINCŮ NA ÚZEMÍ ČR

Tato kapitola bakalářské práce bude zaměřena postavení cizinců na českém trhu práce, kde jsou popsány všechny potřebné doklady, které potřebují cizinci a zaměstnavatelé při vstupu na pracovní trh ČR.

4.1 Postup cizince třetích zemí při nástupu do zaměstnání

Pracovně právní vztahy mezi cizincem a zaměstnavatelem jsou podobné jako u občanů ČR a řídí se především zákoníkem práce a zákonem o zaměstnanosti ČR. Podle zákona je vhodné dělit cizince na dvě kategorie. Někteří mají volný přístup na trh práce ČR a někteří mají vstup na pracovní trh pouze omezený. K první skupině je možno přiřadit občany EU, občany EHP, Švýcarska a jejich rodinné příslušníky, cizince, kteří mají trvalý pobyt, nebo cizince, kterým byl udělen azyl nebo doplňková ochrana. Tato kategorie cizinců má stejná práva a povinnosti při vstupu na trh práce České republiky jako jejich občané. Nepotřebují pracovní povolení při nástupu do zaměstnání (výjimkou jsou některá povolání, např. státní služba).⁴⁶

Ostatní cizinci mají omezený vstup na trh práce ČR, a proto potřebují speciální pracovní povolení vydané Úřadem práce ČR. Jedno z takových povolení, je povolení k zaměstnání. Jedná se o povolení, jenž opravňuje cizince v pouze k výkonu zaměstnání. Taktéž musí cizinec požádat o vydání jeho povolení k pobytu v ČR. O povolení k zaměstnání žádá cizinec písemně krajskou pobočku úřadů práce, ještě před přechodem na území ČR a v některých případech lze podat žádost i prostřednictvím tuzemského zaměstnavatele, u kterého má být cizinec zaměstnán. O vydání povolení k zaměstnání rozhoduje příslušný UP ČR v místě zaměstnání cizince, a to formou individuálního právního aktu. Povolení k zaměstnání se vydává na dobu maximálně dvou let.⁴⁷

*K žádosti o povolení k zaměstnání cizinec musí předložit:*⁴⁸

- indikační údaje cizince;

⁴⁶ Srov. TRBOLA, R., RÁKOCZYOVÁ, M., *Institucionální podmínky sociální integrace cizinců v ČR: Integrační politika*, s. 135.

⁴⁷ Srov. MUŽÁKOVÁ, K., KARHANOVÁ-HORYNOVÁ, E., PŘÍVRATSKÁ, J., *Analýza vývoje obyvatel a vývoje počtu cizinců v ČR v ekonomickém kontextu*, s. 41.

⁴⁸ Srov. Postup cizince, který nemá volný přístup na trh práce ČR, směřující k realizaci jeho zaměstnání na území ČR. *Integrovaný portál Ministerstvo práce a sociálních věcí*. [online]. [cit. 2018-03-04]. Dostupné z: http://portál.mpsv.cz/sz/zahr_zam/zz_zaměst_cizinců/zz_zaměst_ciz

- adresa trvalého pobytu, po případě adresu doručování zásilek;
- číslo cestovního dokladu, název orgánu, který ho vydal;
- údaje nezbytné pro výkon zaměstnání, druh práce, místo výkonu práce a doba, po kterou cizinec bude zaměstnán;
- indikační údaje zaměstnavatele;
- další údaje nezbytné pro výkon zaměstnání;

*K žádosti cizinec musí také předložit následující dokumenty:*⁴⁹

- souhlas zaměstnavatele, že cizince zaměstná;
- doklady osvědčující odbornou způsobilost cizince (kopii diplomu, doklady o odborném vzdělávání, výučný list);
- popřípadě další doklady potřebné pro zaměstnání.

U všech uvedených dokumentů je třeba doložit i úředně ověřené překlady do českého jazyka. Povolení k zaměstnání znamená, že je platné pouze u určitého zaměstnavatele, pro kterého bylo vydáno. V případě, jestli chce cizinec změnit místo svého zaměstnání, musí požádat u UP o vydání nového povolení. *O povolení k zaměstnání může požádat cizinec, pouze v takových případech, pokud se jedná o:*⁵⁰

- sezonní práce;
- vysílání zahraničních zaměstnanců;
- v rámci výměnného pobytu studentu;
- žadatele o udělení mezinárodní ochrany;
- držitele víza za účelem strpení pobytu;
- cizinci, držitele povolení k dlouhodobému pobytu za účelem investování a podnikání;
- zaměstnanci, za účelem zvýšení kvalifikace;
- krátkodobé zaměstnání do 3 měsíců;
- cizince do 26 let věku v rámci programu výměnného pobytu pro mládež;

⁴⁹ Srov. Postup cizince, který nemá volný přístup na trh práce ČR, směřující k realizaci jeho zaměstnání na území ČR. *Integrovaný portál Ministerstvo práce a sociálních věcí*. [online]. [cit. 2018-03-04]. Dostupné z internetu na: http://portál.mpsv.cz/sz/zahr_zam/zz_zaměst_cizinců/zz_zaměst_ciz

⁵⁰ Srov. tamtéž.

Cizinec si má možnost opakovaně prodloužit povolení k zaměstnání, a to jenom v tom případě jestli zaměstnání bude vykonáváno u stejného zaměstnavatele. O žádost k prodloužení povolení k zaměstnání si musí cizinec požádat nejpozději jeden měsíc před ukončením původního povolení. Tato žádost je zpoplatněna správním poplatkem.⁵¹

Podle § 92 zákona o zaměstnanosti krajská pobočka úřadu práce může vydat povolení k zaměstnání, pouze v takovýchto případech:

- zaměstnavatel nejdřív musí nahlásit volné pracovní místo ze všemi jeho zakládanými charakteristiky, na krajské pobočce úřadu práce, které bude nadále zařazeno do centrální evidence volných pracovních míst úřadu práce.⁵²

- musí se jednat o takové volné pracovní místo, které vzhledem k nedostatku pracovních sil, nebo specifiku pracovního místa nelze obsadit domácími pracovníky.⁵³

- povolení k zaměstnání nelze vydat cizinci, který požádal o udělení mezinárodní ochrany na území ČR, a to po dobu 6 měsíců od podání žádosti o mezinárodní ochranu.⁵⁴

Existují další druhy pracovních povolení:

- modrá karta;
- zaměstnanecká karta;
- karta vnitro podnikově převedeného zaměstnance.

4.1.1 Modrá karta

Modrá karta je nový typ povolení, které má usnadnit přístup vysoko kvalifikované pracovní síly ze zahraničí na pracovní trh České republiky. Na základě modré karty mohou cizinci pracovat jen na místech, pro které jim byla modrá karta vydána. Jednou z odlišností

⁵¹ Srov. MUŽÁKOVÁ, K., KARHANOVÁ-HORYNOVÁ, E., PŘÍVRATSKÁ, J., *Analýza vývoje obyvatel a vývoje počtu cizinců v ČR v ekonomickém kontextu, s. 41.*

⁵² Srov. Zákon č. 435/2004 Sb., *O zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů, § 86 INFORMAČNÍ POVINNOST ZAMĚSTNAVATELE PŘI ZAMĚSTNÁVÁNÍ ZAMĚSTNANCŮ ZE ZAHRANIČÍ*, Předmět úpravy, v aktuálním znění [online]. [cit. 2018-03-04]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-435#cast4>

⁵³ Zákon č. 435/2004 Sb., *O zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů, § 92 písmo b), POVOLENÍ K ZAMĚSTNÁNÍ CIZINCE*, Předmět úpravy, v aktuálním znění [online]. [cit. 2018-03-04]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-435#cast4>

⁵⁴ Srov. Zákon č. 435/2004 Sb., *O zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů § 99 písmo a), Povolení k zaměstnání nelze vydat cizinci*, Předmět úpravy, v aktuálním znění [online]. [cit. 2018-03-04]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-435#cast4>

od zaměstnanecké karty je to, že modrá karta nemá duální charakter, proto opravňuje držitele pouze k výkonu zaměstnání. Pro umožnění legálního pobytu, cizinec musí zvlášť požádat na MV ČR o povolení k pobytu za účelem zaměstnání v ČR. *Hlavními podmínky k vydání modré karty jsou:*⁵⁵

- ukončení vyššího odborného vzdělání;
- nebo ukončení vysokoškolského vzdělání (studium musí trvat alespoň 3 roky).

Cizinec si najde volné pracovní místo v evidenci volných pracovních míst určených pro modrou kartu přístupných na webových stránkách UP a zkontaktuje vybraného zaměstnavatele. Jakmile zaměstnavatel nabídku přijme a domluví se s cizincem na podmínkách uzavření pracovní smlouvy, cizinec může požádat o vydání modré karty a následně nastoupit do zaměstnání. V aktuální databázi UP je obsaženo 863 volných míst, které jsou určeny pro modré karty. Požádat o modrou kartu cizinec může osobně na zastupitelském úřadě ČR v zahraničí nebo na MV ČR.⁵⁶

*Pro vydání modré karty cizinec musí předložit:*⁵⁷

- Vyplněný formulář žádosti o modrou kartu (formulář cizinec najde na webových stránkách UP).
- Doklad prokazující vysokou kvalifikaci cizince (dokument o dosaženém vzdělání). Doklad podléhá nostrifikaci ze strany MŠMT ČR.
- Smlouva podepsaná se zaměstnavatelem je nejméně na dobu jednoho roku. Ministerstvo práce a sociálních věcí určuje zaměstnanci mzdu, který pracuje na základě modré karty, která nesmí činit mzdu nižší než 1,5 průměrné hrubé mzdy (bez ohledu na množství práce vykonané cizincem).
- Dvě fotografie a platný cestovní doklad.
- Potvrzení o zajištění ubytování po celou dobu pobytu na území ČR.
- Pokud jde o regulované povolání, musí cizinec mít speciální doklady povolující výkon takového povolání. Jedním z orgánů zodpovědných za uznání regulovaných povolání

⁵⁵ Srov. Modrá karta. *Integrovaný portál Ministerstvo práce a sociálních věcí*. [online]. [cit. 2018-03-04]. Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/sz/zahr_zam/modka

⁵⁶ Srov. tamtéž.

⁵⁷ Srov. tamtéž.

je Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR. Ve zvláštních případech rozhodují o uznání profesní komory.

- Lékařské potvrzení o pracovní schopnosti a potvrzení o trestní bezúhonnosti.
- Poplatek za vyřízení modré karty činí 2 500 Kč.⁵⁸

Zastupitelský úřad oznámí cizinci, jestli žádosti bylo vyhověno a na základě tohoto mu vydá vízum o délce pobytu na 90 dní, aby mohl přijet do České republiky a vyzvednout si modrou kartu. Při příjezdu do ČR, je povinnost cizince, si vyřídít cestovní zdravotní pojištění (musí pokrývat náklady spojené s nutnou neodkladnou péčí na území ČR) až po dobu, pokud cizinec nebude zaměstnán. Poté se na cizince bude vztahovat veřejné zdravotní pojištění ČR. Všechny doklady v cizím jazyce musí být přeloženy v úředním ověřeném překladu do Českého jazyka. Modrá karta se vydává s dobou platnosti o tři měsíce delší, než smlouva podepsaná se zaměstnavatelem, nejdéle však na dobu 2 let. Pokud pracující cizinec na modrou kartu má v úmyslu změnit zaměstnavatele, musí požádat o souhlas na pracovišti oboru azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra. (Žádost o modrou kartu je možné najít v příloze č. 2).⁵⁹

4.1.2 Zaměstnanecká karta

Zaměstnanecká karta je velmi podobná modré kartě, ale na rozdíl od modré karty, má tato karta duální charakter, kde má v sobě zahrnutý pouze povolení k pobytu a povolení k zaměstnání. Zaměstnanecká karta neklade na cizince požadavky k dosažení vysoké kvalifikaci, a proto je určena pro všechny druhy zaměstnání. Tohle je poměrně nový druh povolení k pobytu v České republice, o které jej nahradila v roce 2017 zelenou kartu. Zaměstnanecká karta je určena pro cizince, kteří nemají volný přístup na trh práce, zejména pro cizince třetích zemí. Zaměstnaneckou kartu vydává Ministerstvo vnitra na konkrétní pracovní volné místo, jenž je vedeno na centrální evidenci volných pracovních míst určených pro zaměstnanecké karty. Tato evidence je vedena na Ministerstvu práce a sociálních věcí. K dnešnímu dni databáze UP obsahuje 93 035 volných míst, určených pro zaměstnanecké karty. Žádost o modrou kartu si podává cizinec na zastupitelském úřadě ČR v té zemi, kde má trvalé bydliště nebo na MV ČR, pokud se již nachází na území ČR a má vízum k pobytu

⁵⁸ Srov. Modrá karta. *Integrovaný portál Ministerstvo práce a sociálních věcí* [online]. [cit. 2018-03-04]. Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/sz/zahr_zam/modka

⁵⁹ Srov. MUŽÁKOVÁ, K., KARHANOVÁ-HORYNOVÁ, E., PŘÍVRATSKÁ, J., *Analýza vývoje obyvatel a vývoje počtu cizinců v ČR v ekonomickém kontextu*, s. 41–43.

nad 90 dnů, povolení k dlouhodobému pobytu nebo za jiným účelem. Žádosti o vydání zaměstnanecké karty jsou zpoplatněné. ČR se snaží proces vydávání zaměstnaneckých karet co nejvíce zjednodušit tak, jako i v případě modré karty pro vydání zaměstnanecké karty. Taktéž je potřeba mít uzavřený pracovní právní vztah se zaměstnavatelem (pracovní smlouva, smlouvy ke smlouvě budoucí nebo dohody o pracovní činnosti podepsané se zaměstnavatelem). Doklady, které se přikládají k žádosti o zaměstnaneckou kartu, jsou velmi podobné jako v případě modré karty. Zaměstnanecká karta se vydává na dobu trvání pracovní smlouvy, nejdéle však na dobu 2 let.⁶⁰

*MV ČR může zrušit platnost zaměstnanecké a modré karty v takovýchto případech:*⁶¹

- Jestli byl cizinec pravomocně odsouzený za spáchání úmyslného trestního činu.
- Neplnění účelu, pro který byla karta vydána.
- Jestli cizinec sám o zrušení karty požádá.
- Pokud cizinci nebyla uznána odborná kvalifikace příslušným uznávajícím orgánem.
- Cizinec v žádosti o kartu uvedl nepravdivé údaje nebo použil zfalšované doklady.
- Zjistí se, že cizinec nemá platný cestovní doklad nebo, že má padělaný cestovní doklad, nebo neplatný doklad o cestovním zdravotním pojištění na území ČR.

Zaměstnanecká karta zaniká ukončením pracovního právního vztahu mezi cizincem a zaměstnavatelem, pokud však cizinec nepožádá ve lhůtě 60 dnů před ukončením pracovní smlouvy na MV ČR o prodloužení žádosti o zaměstnaneckou kartu.⁶²

4.1.3 Vnitropodnikové převádění zaměstnanců

Díky nedostatku vysoce kvalifikované pracovní síly v ČR došlo k tomu, že v červnu 2017 byl zaveden nový druh pracovního povolení, tzn. karta vnitropodnikově převedeného zaměstnance (D\VR), která umožňuje cizincům třetích zemí pobývat a pracovat v ČR pouze

⁶⁰ Srov. Zaměstnanecké karty v České republice (v režimu duálního dokladu). *Integrovaný portál Ministerstva práce a sociálních věcí* [online]. [cit. 2018-02-02]. Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/sz/zahr_zam/zamka

⁶¹ Srov. Zrušení a zánik platnosti zaměstnanecké karty. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. [cit. 2018-02-02]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/zaměstnanecká-karta.aspx?q=Y2hudW09MTE%3d>

⁶² Srov. tamtéž.

na určitých vedoucích pozicích. Tento druh povolení je vydáván pouze cizincům na pozicích manažera, specialisty a zaměstnaného stážisty.⁶³

Vnitropodnikové převádění se rozumí jako převádění zaměstnance z mezinárodní firmy, jenž se nachází mimo EU a do firmy se sídlem v ČR. Maximální délka karty je 3 roky pro vnitropodnikově převedeného člověka, manažera, specialistu. Maximální délka karty je pro zaměstnaného stážistu jen 1 rok. Karta je určena pouze pro cizince, kteří pracují v mezinárodní společnosti a nejsou členy EU. Karta vnitropodnikově převedeného zaměstnance má podobu plastové karty s biometrickými prvky.⁶⁴

Podle citovaného zákona o pobytu cizince je možné vymežit tyto potřebné termíny:⁶⁵

- „**Manažerem** se podle zákona rozumí cizinec pracující ve vedoucí pozici, který především řídí obchodní korporaci nebo odštěpný závod a na jehož činnost obecně dohlíží nebo mu vydává pokyny zejména statutární orgán, nejvyšší orgán nebo kontrolní orgán. Manažer řídí obchodní korporaci nebo odštěpný závod nebo jejich část, vykonává dohled nad dalšími zaměstnanci vykonávajícími dohledové, profesní nebo řídicí činnosti a jejich kontrolu, a to včetně pravomoci přijímat nebo propouštět zaměstnance nebo doporučit jejich přijetí nebo propuštění nebo provedení jiných personálních opatření“.
- „**Specialistou** se podle zákona rozumí cizinec, který má specializované znalosti, které jsou zásadní pro oblast činnosti, postupy nebo řízení obchodní korporace nebo odštěpného závodu, a který má dále potřebnou úroveň dosažené kvalifikace a profesní zkušenosti, popř. je členem profesního sdružení, stanoví-li tyto požadavky zvláštní právní předpis“.
- „**Zaměstnaným stážistou** se rozumí cizinec, jenž má řádně ukončeno vysokoškolské vzdělání a je převeden do obchodní korporace nebo odštěpného závodu se sídlem na území České republiky, za účelem rozvoje kariéry nebo zaškolení v oblasti obchodních technik a metod, kterému je po dobu převedení vyplácena mzda nebo plat“.

Žádost o vydání karty vnitropodnikového převedeného zaměstnance si podává cizinec osobně na zastupitelském úřadě (velvyslanectví ČR) ve státě, kde má trvalý pobyt

⁶³ Srov. Karta vnitropodnikově převedeného zaměstnance. *Integrovaný portál Ministerstva práce a sociálních věcí* [online]. [cit. 2018-03-04]. Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/sz/zahr_zam/vnitropodnikove-prevadeni

⁶⁴ Srov. tamtéž.

⁶⁵ Cit. Zákon č. 326/1999 Sb., *Zákon, který upravuje pobyt cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů*, § 42 k – *KARTA VNITROPODNIKOVĚ PŘEVEDENÉHO ZAMĚSTNANCE*, Předmět úpravy, v aktuálním znění [online]. [cit. 2018-03-04]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1999-326>

ve výměnných případech na MV ČR. Zastupitelský úřad je jen zprostředkovatelem. O vydání žádosti rozhoduje MV ČR. Pokud žádosti bylo vyhověno a cizinec splňuje všechny podmínky pro vydání karty vnitropodnikového zaměstnance, zastupitelský úřad na pokyn MV ČR vydá cizinci vízum, které je platné na více než 90 dní, aby mohl přijet a vyzvednout si kartu. Aby cizinec mohl přijet do ČR, musí mít zaplacené cestovní zdravotní pojištění.⁶⁶

*Podmínky pro vydání karty vnitropodnikově převedeného zaměstnance:*⁶⁷

- vyplněný formulář žádosti o vnitropodnikovém převedení;
- cestovní doklad;
- 1 fotografie;
- doklad o zajištění ubytování v ČR (nájemní smlouva nebo potvrzení o ubytování);
- vysílající dopis (potvrzení od vysílající firmy ze zahraničí o převádění cizince za účelem výkonu zaměstnání do České republiky, s uvedením doby trvání dočasného převádění zaměstnanců, místa výkonu práce, délky trvání pracovní dohody, výši pracovní odměny, a také potvrzení o návratu cizince zpět do své původní pozice);
- doklad o tom, že cizinec bude ve firmě zaměstnán nejméně půl roku;
- doklad prokazující požadovanou kvalifikaci převáděného cizince;
- doklad prokazující vysokoškolské vzdělání (týká se většinou převedení zaměstnaného stážisty);
- cestovní zdravotní pojištění (pro případ vyzvednutí karty v ČR);
- zaplacení správního poplatku za přijetí žádosti a vydání karty v hodnotě 2500 Kč.

*Na požádání taktéž musí cizinec předložit:*⁶⁸

- výpis z obdobné evidence rejstříku trestu;
- lékařskou zprávu, že cizinec neprodělal žádné infekční onemocnění.

Doklady na zastupitelský úřad se podávají buď v originále, nebo v úředně ověřené kopii (vysílající dopis a cestovní pas musí být v originále). Doklady musí být přeloženy do Českého

⁶⁶ Srov. Karta vnitropodnikově převedeného zaměstnance. Základní informace. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. [cit. 2018-02-02]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/článek/karta-vnitropodnik>

⁶⁷ Srov. Podání žádosti o kartu vnitropodnikově převedeného zaměstnance. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. [cit. 2018-02-02]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/karta-vnitropodnikově-převedeného-zaměstnance.aspx?q=Y2hudW09MQ%3d%3d>

⁶⁸ Srov. tamtéž.

jazyka. Dobu karty vnitropodnikově převedeného zaměstnance lze možno prodloužit a opakovaně podat žádost na oboru azylové a migrační politiky na MV ČR, nejdříve však 120 dní před platností karty.⁶⁹

Podle zákona o pobytu cizinců MV ČR může zrušit platnost karty vnitropodnikového zaměstnance více než v 15 případech. Například to může být nepravdivé vyplnění žádosti o udělení karty, neplnění účelu na základě, kterého byla karta vydaná nebo vedení cizinců v evidenci nežádoucích osob. V případě, že nastane jedna z uvedených případů, MV ČR stanoví cizinci lhůtu, ve které cizinec musí opustit území.⁷⁰

4.2 Zaměstnávání cizinců EU, EHP a Švýcarska

Podle zákona o zaměstnanosti, cizinci EU, EHP a Švýcarska a jejich rodinní příslušníci mají stejné právní postavení jako občané České republiky. Proto nepotřebují žádné pracovní povolení, ani modrou nebo zaměstnaneckou kartu, při nástupu do práce v ČR. (vyjímaje některých povolání, jež vyžadují občanství ČR). *Podle zákona o rodinném příslušníkovi EU, EHP a Švýcarska je možno rozlišit:*⁷¹

- manžel nebo manželka;
- partner nebo partnerka (registrované partnerství s občanem EU);
- jejich potomci mladší 21 let;
- vyživovaní (závislí) příbuzní v sestupné řadě.⁷²

Rodinní příslušníci občana EU musí předložit doklad prokazující příbuzenské vztahy. Zdravotní pojištění a sociální zabezpečení se při zaměstnávání občanů EU, EHP nebo Švýcarska řídí stejnými pravidly jako u občanů ČR. Jestli občan EU, EHP nebo Švýcarska ztratil zaměstnání, má nárok registrovat se na Úřadu Práce, jako uchazeč o zaměstnání, taktéž

⁶⁹ Srov. Podání žádosti o kartu vnitropodnikově převedeného zaměstnance. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. [cit. 2018-02-02]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/článek/karta-vnitropodnikové-převedeného-zaměstnance.aspx?q=Y2hudW09MQ%3d%3d>

⁷⁰ Srov. Zákon č. 326/1999 Sb., *Zákon, který upravuje pobyt cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů*, § 42 k – *KARTA VNITROPODNIKOVĚ PŘEVEDENÉHO ZAMĚSTNANCE*, Předmět úpravy, v aktuálním znění [online]. [cit. 2018-03-04]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1999-326>

⁷¹ BARNETOVÁ, J., *Zaměstnávání cizinců (se zaměřením na vysokou školu)* [online]. [cit. 2018-02-02]. Dostupné z: http://www.psup.cz/centrum/upload/soubory/text_k_prednasce.pdf

⁷² TRBOLA, R., RÁKOCZYOVÁ, M., *Institucionální podmínky sociální integrace cizinců v ČR: Integrační politika*, s. 125.

může požádat o dávky v nezaměstnanosti. Zákon o zaměstnání neklade občanům EU, EHP a Švýcarska žádné omezení ve výkonu práce v ČR, jediná povinnost vyhrazena zákonem, je nahlášení trvalého pobytu v ČR na cizinecké policii. Stejně jako i u občanů třetích zemí, tak i zaměstnavatel, který uzavře pracovní právní vztah s občanem EU, EHP a Švýcarska, musí informovat příslušný UP o této skutečnosti nejpozději v den nástupu cizince do zaměstnání. Tuto oznamovací povinnost musí zaměstnavatel splnit a oznámit i při ukončení zaměstnání, a to nejpozději do 10 kalendářních dnů od této události.⁷³

4.2.1 Informační síť EURES

Jeden z největších programů EU, který napomáhá občanům EU, EHP a Švýcarska v hledání zaměstnání, je systémem evropské služby zaměstnanosti EURES. ČR se připojila do systémů EURES v květnu roku 2004 a současně vstoupila do EU. Informační síť EURES podporuje právo každého člověka, aby se mohl volně pohybovat a pracovat mezi jednotlivými státy EU, EHP a Švýcarska. Také je jeho úkolem poskytovat všechny potřebné služby lidem, ucházejícím se o práci, a zaměstnavatelům na trhu práce v EU. *Poskytování těchto služeb je možné dvěma způsoby:*⁷⁴

- využívání veřejné databáze přístupné na Evropském portále pracovní mobility;
- poskytování poradenských a informačních služeb, které nabízí UP v rámci programu EURES.

Veřejná databáze EURES obsahuje velké množství volných pracovních míst z celé EU, EHP a Švýcarska, které jsou využívány ne jenom zájemci o práci, ale i zaměstnavateli. Program také dává možnost dalšího vzdělávání v ČR (evropský program PILOTES nebo Portál EU pro mladé).⁷⁵

Informační a poradenské služby jsou zajišťovány bezplatně za pomoci speciálně vyškolených EURES poradců, (ČR bylo pověřeno 15 EURES poradci, působících na krajských pobočkách UP), kteří jsou schopni poskytnout informace související se zaměstnáním,

⁷³ Srov. TRBOLA, R., RÁKOCZYOVÁ, M., *Institucionální podmínky sociální integrace cizinců v ČR: Integrační politika*, s. 125.

⁷⁴ Srov. BOUŠKOVÁ, P., a kol., *Zaměstnávání cizinců a vysílání zaměstnanců a OSVČ do ciziny*, s. 38.

⁷⁵ Srov. Služba EURES v zemích Evropské unie (EU), Evropského hospodářského prostoru (EHP) a Švýcarska. *Integrovaný portál Ministerstvo práce a sociálních věcí* [online]. [cit. 2018-03-01]. Dostupné z internetu na: <http://portal.mpsv.cz/eures>

o životních i pracovních podmínkách v jiných členských zemích, sdělovat informace o administrativních procedurách (daňových poplatcích, sociálním a zdravotním pojištění, pravidlech podepsání pracovní smlouvy). Seznamy Českých EURES poradců jsou součástí webových stránek portálu MPSV.⁷⁶

4.3 Postupy zaměstnavatelů při zaměstnání cizinců třetích zemí

S nárůstem migrace v dnešní době zaměstnávání cizinců nabývá větší aktuálnosti. Hlava čtvrtého zákona o zaměstnanosti zpravuje ne jen práva Českých občanů při vstupu na pracovní trh ale i práva cizinců, a stanovuje pravidla vstupu na trh práce ČR a uděluje sankce zaměstnavatelům v případě nelegálního zaměstnávání cizinců. Cizinci musejí mít podle zákona stejné pracovní podmínky, mzdu i pracovní dobu jako jiní zaměstnanci.⁷⁷

Zaměstnávání cizinců vždy přinášelo pro zaměstnavatele zvýšenou administrativu. Zaměstnavatel musí vždy nahlásit volné pracovní místo na úřadu práce, které poté bude zveřejněno v centrální evidenci volných pracovních míst. Jestli po dobu 30 dní volné pracovní místo nebylo obsazeno uchazečem o zaměstnání, tedy občanem ČR, může zaměstnavatel požádat na krajské pobočce úřadu práce o vydání povolení k zaměstnání zahraničních zaměstnanců. Zaměstnavatel může zaměstnat cizince jenom v případě, že má cizinec povolení k pobytu, nebo má jiné platné povolení k zaměstnání na území ČR (zaměstnaneckou kartu, nebo modrou kartu).⁷⁸

Zaměstnavatel, který chce zaměstnávat cizince, je povinen, vždy před nástupem cizince do práce, s ním uzavřít písemně pracovní smlouvu nebo smlouvu ke smlouvě budoucí na dobu určitou, nejdéle však na 2 roky. V případě vyslání cizinců za prací do zahraničí, zaměstnavatel podepisuje pracovní smlouvu se zahraniční firmou, u které zaměstnanci pracují. Podle zákona o zaměstnanosti má pracovní smlouva obsahovat takovéto náležitosti: délku trvání pracovního poměru, délku pracovní doby, odměnu za vykonanou práci, a také nárok na dovolenou. Podle

⁷⁶ Srov. Služba EURES v zemích Evropské unie (EU), Evropského hospodářského prostoru (EHP) a Švýcarska. *Integrovaný portál Ministerstvo práce a sociálních věcí* [online]. [cit. 2018-03-01]. Dostupné z: <http://portal.mpsv.cz/eures>

⁷⁷ Zákon č. 435/2004 Sb., *O zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů, § 92 písmo b), POVOLENÍ K ZAMĚSTNÁNÍ CIZINCE*, Předmět úpravy, v aktuálním znění [online]. [cit. 2018-03-04]. Dostupné na internetu z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-435#cast4>

⁷⁸ Srov. BOUŠKOVÁ, P., a kol., *Zaměstnávání cizinců a vysílání zaměstnanců a OSVČ do ciziny*, s. 40 – 42.

zákona je zaměstnavatel povinen nabídnout cizinci stejné mzdové podmínky, jaké mají občané České republiky, bez ohledu na obsah práce. Minimální roční mzda musí být 1,5 násobkem průměrné hrubé roční mzdy, a to přibližně kolem 331 068 Kč za rok a pracovní doba nejméně 15 hodin. Takováto opatření úřadu práce by měla vést ke zvýšení zaměstnanosti občanů České republiky a omezit nelegální zaměstnávání cizinců nebo využívání cizinců jako levné pracovní síly. Zaměstnavatel přebírá plnou zodpovědnost za cizí státní příslušníky a musí jim zajistit ubytování, a jestli to bude potřeba tak i dopravu do práce.⁷⁹

Zákon o zaměstnanosti klade na zaměstnavatele, kteří zaměstnávají cizince dvě nejdůležitější povinnosti: informační a evidenční. Zaměstnavatel musí písemně oznamovat a informovat úřadu práce o nástupu cizince do zaměstnání, a to nejpozději v den nástupu. Zaměstnavatel musí také úřad práce informovat o všech změnách, které se udály při zaměstnání cizince, i v případě pokud cizinec nenastoupí do výkonu práce, a předčasně s ním zaměstnavatel rozváže pracovní poměr, a to do 10 dní od dne, kdy změna nastala. Zaměstnavatel je také povinen vést evidenci všech cizinců, které zaměstnává. *Evidence cizinců musí obsahovat tyto údaje:*⁸⁰

- identifikační údaje cizince (jméno, příjmení, státní občanství, bydliště, místo narození, rodné číslo);
- adresu v zemi trvalého pobytu a adresu pro doručování zásilek;
- číslo cestovního dokladu a název orgánu, který ho vydal;
- druh práce, místo výkonu práce, dobu, po kterou zaměstnání bude vykonáváno;
- nejvyšší dosažené vzdělání a vzdělání potřebné pro výkon zaměstnání;
- den nástupu a den ukončení zaměstnání.

Zaměstnavatel musí uschovávat kopie dokladů, prokazující pracovní právní vztah s cizincem po dobu 3 let po ukončení zaměstnání.⁸¹

Kromě samostatných zaměstnavatelů, mohou zaměstnat cizince také pracovní agentury. Agentury mají právo zaměstnávat cizince pouze v případě, jestli cizinci mají pracovní povolení

⁷⁹ Srov. Postup zaměstnavatele při zaměstnávání zaměstnanců ze zahraničí, kteří nemají volný přístup na trh práce ČR. *Integrovaný portál Ministerstvo práce a sociálních věcí* [online]. [cit. 2018-03-01]. Dostupné z internetu na: http://portál.mpsv.cz/sz/zahr_zam/zz_zaměst_cizinců/zz_ziskávání

⁸⁰ Srov. tamtéž.

⁸¹ Srov. BARNETOVÁ, J., *Zaměstnávání cizinců (se zaměřením na vysokou školu)* [online]. [cit. 2018-02-02]. Dostupné z: http://www.psup.cz/centrum/upload/soubory/text_k_přednášce.pdf

na území ČR a jen pro určité druhy zaměstnání, které jsou vymezeny v zákoně. K této kategorii je možné přiřadit: občany EU, nebo jejich rodinné příslušníky, cizince, kteří mají povolení k pobytu, nebo cizince, kteří mají pracovní oprávnění (jsou držitelé modré karty, nebo zaměstnanecké karty, karty vnitropodnikového převádění zaměstnance). Při nedodržování všech těchto aspektů zaměstnávání cizinců, agenturám hrozí pokuta ve výši 10 000 000 Kč.⁸²

4.4 Faktory ovlivňující zaměstnávání cizinců v ČR

Postavení cizinců na trhu práce v cizí zemi závisí velmi na jeho úrovni vzdělání, zkušenostech a hlavně znalostech českého jazyka. Za jednu z největších překážek při uplatňování na trhu práce a také při celkovém začleňování do nové společnosti, je možné považovat nízkou míru znalosti českého jazyka. Při hledání práce mají cizinci s touto neznalostí jazyka problémy a nemohou se plnohodnotně domlouvat se zaměstnavatelem, s úřady práce i ostatními institucemi. Proto jsou někdy nuceni využívat služeb pracovních agentur nebo i jiných zprostředkovatelských firem. Dopad této jazykové neznalosti pak může nastat ve vytváření vlastních cizineckých skupin z domácí populace a taktéž vyhýbání se kontaktům s občany české národnosti.⁸³

Cizincům při v těchto problémech napomáhají různé kurzy, kterých mají možnost využívat pro zlepšení své úrovně českého jazyka. Pro lepší adaptaci v České republice se cizinci mohou přihlásit na různé internetové portály, které jim napomáhají se lépe orientovat v cizí společnosti. Jedním z takovýchto portálů je Sdružení pro integraci a migraci, dostupné na internetových stránkách <http://www.migrace.com/cs/poradna/informace-pro-cizince/často-kladené-dotazy>. Za další bariéru, která neumožňuje cizincům se uplatnit na trhu práce ČR, je možné považovat nízkou úroveň jejich kvalifikace. Vzhledem k této situaci je velké množství cizinců zaměstnaných, jako pomocných a nekvalifikovaných dělníků. Cizinci se vzhledem k nedostatku jiných možností, často uplatňují při sezónních zaměstnáních. Charakteristika takovéto práce spočívá v tom, že cizince zaměstnávají jenom v době zvýšené objemové produkce, například v zemědělství nebo v některých oblastech průmyslu, a následně cizince propouštějí. Pracovní pozice v případě takových zaměstnání většinou nevyžadují žádnou kvalifikaci. Velká část cizinců si po příjezdu do České republiky, vzhledem ke své neznalosti, nedokáže najít práci

⁸² Srov. Agenturní zaměstnávání cizinců. *Integrovaný portál Ministerstvo práce a sociálních věcí* [online]. [cit. 2018-03-01]. Dostupné z: http://portál.mpsv.cz/sz/zahr_zam/agenturni-zaměstnávání-cizinců

⁸³ Srov. RÁKOCZYOVÁ, M., TRBOLA, R., a VYHLÍDAL, J., *Nezaměstnanost cizinců v České republice*, s. 83.

samostatně a volí jednodušší cestu, kdy pak využívá pomoci nestandardních zaměstnavatelů (zprostředkovatelských firem, pracovních agentur nebo klientského systému).⁸⁴

Aby si cizinec našel práci, musí splnit podmínku, jenž odpovídá jeho povolání a taktéž si musí udělat nostrifikaci svého zahraničního vzdělání. Nostrifikace znamená uznání vysvědčení nebo diplomu za rovnocenný, který se vydává v ČR. O uznání svého zahraničního vzdělání mohou cizinci požádat na Krajském úřadě (odbor školství) podle místa pobytu cizince. Nostrifikace je považován za požadovaný doklad o vzdělání ve všech zemích, kromě Slovenské republiky.⁸⁵

4.5 Nelegální zaměstnávání cizinců

Nelegální zaměstnávání cizinců je považováno za jedno ze závažných porušení zákonů České republiky. Nelegální práce, ne jenom, že snižuje celkový počet volných pracovních míst, ale hlavně ohrožuje státní ekonomiku. Podle zákona o zaměstnanosti § 5 je možné za nelegální práci považovat takovou práci, která je vykonávána bez speciálního povolení k zaměstnání, pokud je to podle právních předpisů takto vyžadováno. Dále je taktéž možno za nelegální práci považovat i situaci, kdy cizinec vykonává svou práci bez platného povolení k pobytu.⁸⁶

Pokud by byl zaměstnavatel přistižen při nelegálním zaměstnávání cizince, tak má zaměstnavatel povinnost uhradit všechny náklady, související z vyhoštěním cizince do své rodné země, a dále náklady za lékařskou péči poskytnutou cizinci před opuštěním ČR. V posledních letech dosahují pokuty a sankce, které se udělují za nelegální zaměstnávání cizinců milionových částek. Kromě zmíněného zákoníku práce, je nelegální zaměstnávání také upraveno zákonem § 40/2009 trestního zákona, ve znění pozdějších předpisů. Podle něho, se protizákonné zaměstnávání cizinců považuje za trestný čin a zaměstnavateli hrozí trest odnětím svobody od 6 měsíců do pěti let.⁸⁷

⁸⁴ Srov. RÁKOCZYOVÁ, M., TRBOLA, R., a VYHLÍDAL, J., *Nezaměstnanost cizinců v České republice*, s. 88.

⁸⁵ Srov. Nostrifikace-uznání zahraničního vzdělávání (s výjimkou VŠ). *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy* [online]. [cit. 2018-03-04]. Dostupné na: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/nostrifikace-uznani-zahranicniho-zakladniho-stredniho-a>

⁸⁶ Srov. Zákon č. 435/2004 Sb., *O zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů, § 5 VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ*, Předmět úpravy, v aktuálním znění [online]. [cit. 2018-03-04]. Dostupné na internetu z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-435#cast4>

⁸⁷ Srov. § 40/ 2009 trestní zákoník § 342, *NEOPRÁVNĚNÉ ZAMĚSTNÁVÁNÍ CIZINCŮ*, Předmět úpravy v aktuálním znění [online]. [cit. 2018-03-04]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40>

I když zaměstnávat cizince bez pracovního povolení se nevyplácí, skutečnost je taková, že k nelegálnímu zaměstnávání cizinců dochází velmi často. K porušení zákona o zaměstnanosti ze strany zaměstnavatele dochází hlavně proto, že zaměstnavatel je zbaven veškerých závazků vůči cizinci a zaměstnanec tak může kdykoliv bezdůvodně propustit. Dalším důvodem, který rozhodně láká zaměstnavatele nelegálně zaměstnávat zahraniční pracovníky, je to, že cizinci jsou ochotni pracovat za nižší mzdu a také jsou přístupnější k tomu pracovat i přesčas. Dalším důvodem, který láká zaměstnávat cizince je, že zaměstnavatelé za ně neodvádí daně, a to závažně ohrožuje samotné cizince.⁸⁸

V roce 2015 bylo Státním úřadem inspektorátu práce zaznamenáno 1 334 nelegálně pracujících cizinců. Z celkového počtu 77,8 % se jednalo o občany třetích zemí, a z 22,2 % se jednalo o občany členských států EU, EHP a Švýcarska. Z tohoto množství 818 cizinců vykonávalo práci mimo pracovní právní vztah, 284 cizinců nemělo pracovní povolení a 26 osob nemělo povolení k pobytu na území ČR. Pokud jde o národnosti nelegálně pracujících cizinců, tak to bývají nejčastěji občané z Ukrajiny, Vietnamu, Moldavska, Koreje, Ruska a Turecka. Nejčastěji obsazovanými pracovními profesemi, kde cizinci nepotřebují žádnou kvalifikaci a kde byli cizinci nejvíce zaměstnáváni v roce 2015, bylo stavebnictví, zpracovatelský průmysl, velkoobchod, maloobchod, stravování, pohostinství a ubytování.⁸⁹

Hlavním cílem politiky každého státu, je snaha o regulaci počtu cizinců na svém území. Legální migrace cizinců, je ze strany státu podporována, ale naopak se stát snaží co nejvíce zamezit nelegální migraci a nelegálnímu zaměstnávání cizinců. Proces vstupu a zaměstnání cizinců třetích zemí je hodně náročný proto se vláda ve svých projektech snaží zjednodušit vstup a zaměstnávání některých kategorií cizinců. Bylo realizováno celkem pět projektů zaměřených na podporu ekonomické migrace. Jedním z těchto projektů je ***Fast Track - Zrychlená procedura pro vnitropodnikově převáděné zaměstnance a zahraniční investory.*** Jeho hlavním cílem je urychlení procesu vstupu a zaměstnávání cizinců třetích zemí, a to hlavně manažerů a specialistů, v rámci mezinárodní spolupráce. Další projekt ***Zvláštní postupy pro vysoce kvalifikované zaměstnance z Ukrajiny*** byl zaměřený na vysoce kvalifikované

⁸⁸ Srov. MUŽÁKOVÁ, K., KARHANOVÁ-HORYNOVÁ, E., a PŘÍVRATSKÁ., *Analýza vývoje obyvatel a vývoje počtu cizinců v ČR v ekonomickém kontextu*, s. 55 – 56.

⁸⁹ Srov. Zpráva o situaci v oblasti migrace a integrace cizinců na území České Republiky v roce 2016. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. [cit. 2018-03-04]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/zpravy-o-situaci-v-oblasti-migrace-a-integrace-cizincu-v-ceske-republice-za-roky-2001-2016.aspx>

zaměstnance a specialisty z Ukrajiny, kteří budou na území České republiky vykonávat vysoce kvalifikovanou práci v oblasti výroby, služeb nebo ve veřejném sektoru. Česká republika se také ve svých projektech snaží podpořit studentskou migraci tím, že urychluje proces získávání pobytu pro studenty třetích zemí.⁹⁰

⁹⁰ Srov. Projekty ekonomické migrace. *Integrovaný portál Ministerstvo práce a sociálních věcí* [online]. [cit. 2018-3-04]. Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/sz/zahr_zam/projekty-ekonomicke-migrace

Praktická část

Bakalářská práce v praktické sféře člení cizince v ČR na podnikatele a zaměstnance. Znárodnuje celkové počty cizinců v České republice z různého pohledu dělení ve vztahu k jejich věku, pohlaví a národností apod.

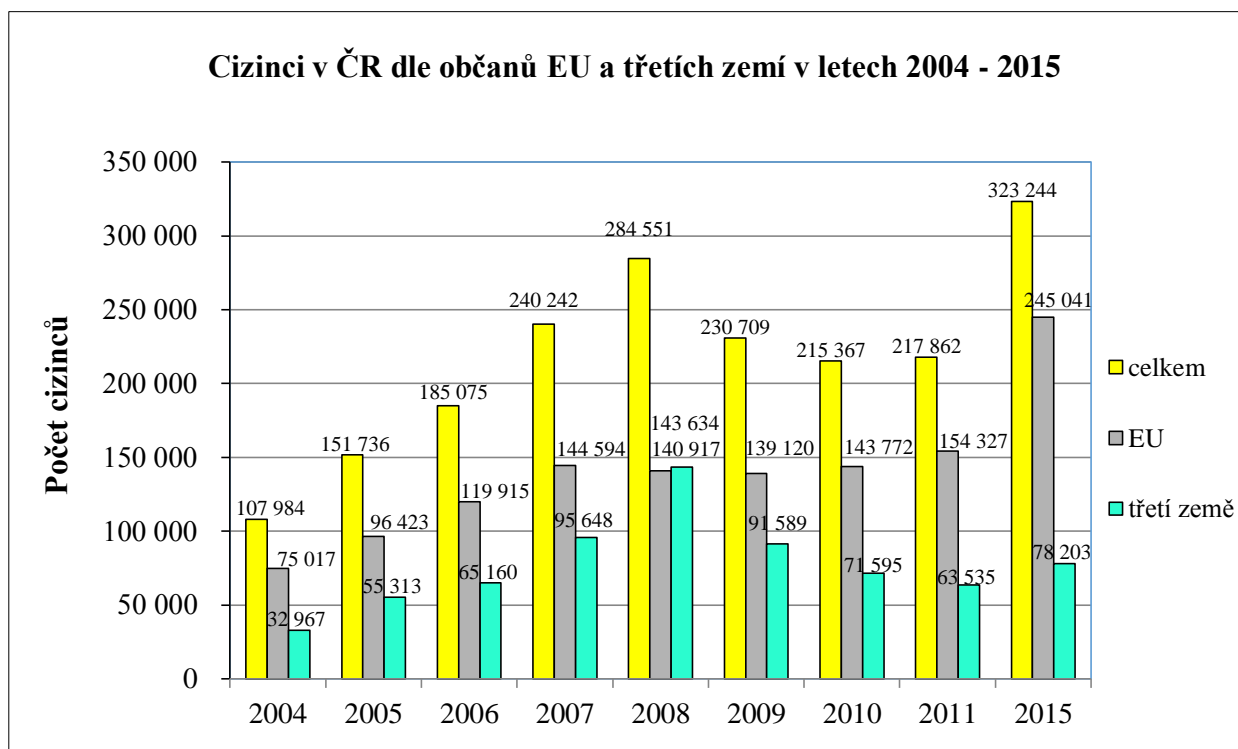
5 STATISTICKÁ ANALÝZA ZAMĚSTNÁNÍ CIZINCŮ V ČR

Tato část bakalářské práce bude zaměřena na počty zaměstnaných cizinců a cizinců, kteří měli živnostenské oprávnění v ČR v letech 2015. Je zde popsáno rozdělení cizinců podle věku, státní příslušnosti a pohlaví. Taktéž nechybí popis počtů cizinců v jednotlivých krajích České republiky a klasifikace ekonomických aktivit cizinců podle národností. Všechny údaje jsou uváděny na základě dat Českého statistického úřadu.

5.1 Zaměstnanost cizinců

Jak již bylo zmíněno dříve, cizinci většinou přicházejí do ČR z ekonomických důvodů. Proto většinu cizinců tvoří osoby v postavení podnikatelů nebo zaměstnanců. Celkové údaje o zaměstnaných cizincích eviduje MPSV a údaje o cizincích, kteří získali živnostenské oprávnění, eviduje Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR. Většinu cizinců tvoří občané EU, EHP a Švýcarska a jejich rodinní příslušníci, protože mají volný přístup na trh práce ČR, zbytek cizinců tvoří občané třetích zemí a azylanti. Je to především z toho důvodu, že občané třetích zemí mají omezený přístup na trh práce v ČR a potřebují povolení k zaměstnání na území ČR.

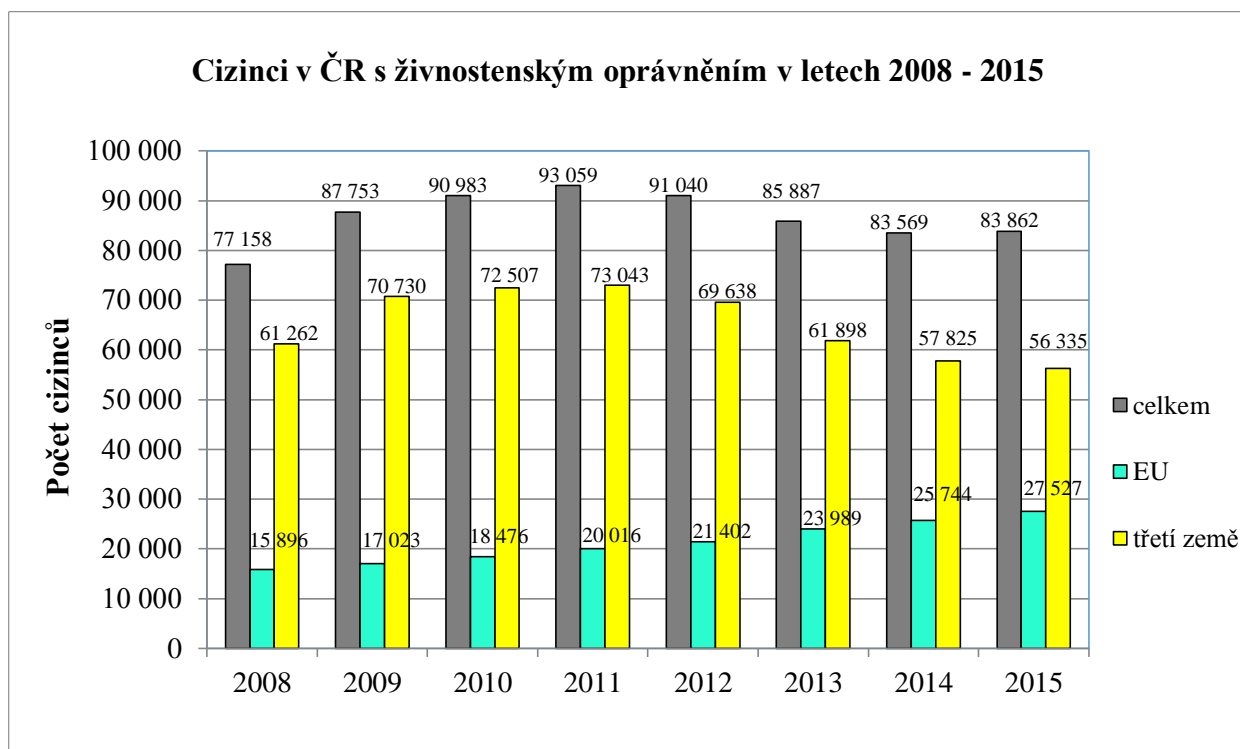
Obr. 2 – Grafické znázornění cizinců evidovaných úřady práce v letech 2004 – 2015

Zdroj: vlastní zpracování dle: <https://www.czso.cz/csu/czso/zivot-cizincu-v-cr-2016>

Podle obrázku č. 2 od roku 2004 celkové množství cizinců evidovaných Úřadem práce prudce roste až do roku 2008. A v roce 2009 dochází zase naopak k prudkému poklesu cizinců v postavení zaměstnanců. Hlavním důvodem byla ekonomická krize, a následkem tohoto firmy začali propouštět své zaměstnance (v první řadě cizince) a počty cizinců začali postupně klesat. K mírnému růstu dochází v roce 2011, což je spojeno s ukončením hospodářské krize a zvýšenou poptávkou po nové pracovní síle. Narůst cizinců pokračuje i v následujících letech. V roce 2015 se celkové počty cizinců v postavení zaměstnanců skládaly z 323 244 tisíc osob, z toho většinu těchto osob 75,8 % tvoří občané EU, EHP a Švýcarska, zbytek tvoří cizinci třetích zemí (držitelé modrých karet, povolení k zaměstnání a zaměstnaneckých karet).

Obr. 3 – Grafické znázornění cizinců s živnostenským oprávněním v roce 2008 – 2015

Zdroj: vlastní zpracování dle: <https://www.czso.cz/csu/czso/zivot-cizincu-v-cr-2016>

Značná část podnikatelů-cizinců spadá pod režim zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, podle kterého cizinec, který má na území ČR trvalý pobyt, může podnikat nebo zakládat na území ČR obchodní společnosti nebo družstva stejně jako občané ČR.⁹¹

Od roku 2008 počty cizinců, navzdory hospodářské krizi, kteří měli živnostenské oprávnění, postupně rostly. V roce 2011 celkové počty cizinců s živnostenským oprávněním dosáhly svého maxima a jejich množství čítalo 93 059 tisíc osob. V roce 2012 došlo k mírnému poklesu cizinců-podnikatelů, což pokračovalo i v následujících letech. V roce 2015 celkové počty cizinců s živnostenským oprávněním tvořili 83 862 tisíc osob a z toho 67,1 % zahrnovali občané třetích zemí.

⁹¹ Srov. Cizinci v České republice. ČSU [online]. [cit. 2018-03-04]. Dostupné z internetu na: <https://www.czso.cz/csu/czso/cizinci-v-cr>

5.2 Zaměstnanost cizinců podle státního občanství

Z pohledu rozdělení cizinců podle státního občanství v roce 2015, byli mezi občany EU evidovaní na UP nejvíce převažující občané Slovenské republiky (61,30 %), pak následují občané Polska (10,1 %), Rumunska (9,30 %) a Bulharska (8 %).

Tab. 1 – Zaměstnanost cizinců občanů EU podle státního občanství v roce 2015

Občané EU	Počet cizinců na UP	%	Počet cizinců s platným ŽO	%	Celkem
Slovensko	150 317	61,30	14 393	52,30	164 710
Polsko	24 982	10,10	2 134	7,70	27 116
Rumunsko	22 861	9,30	1 053	3,80	23 914
Bulharsko	19 872	8	1 458	5,30	21 240
Německo	3 742	1,52	2 962	10,70	6 704
Maďarsko	6 145	2,50	429	1,50	6 574
Velká	3 271	1,30	1 473	5,30	4 744
Itálie	2 297	0,90	794	2,90	3 091
Francie	2 569	0,80	454	1,50	3 023
Španělsko	1 381	0,60	240	0,80	1 621
Rakousko	1 054	0,40	475	1,50	1 529
Nizozemsko	984	0,40	262	0,80	1 246
Litva	1 079	0,40	122	0,40	1 201
Chorvatsko	744	0,30	325	1,20	1 069
Řecko	610	0,30	184	0,60	794
Portugalsko	587	0,20	54	0,20	641
Belgie	504	0,20	106	0,40	610
Lotyšsko	508	0,20	96	0,60	604
Irsko	372	0,10	163	0,70	535
Švédsko	382	0,10	89	0,30	471
Finsko	229	0,09	85	0,30	314
Slovinsko	201	0,08	63	0,20	264
Dánsko	201	0,08	62	0,20	263
Estonsko	155	0,06	23	0,08	178
Kypr	46	0,01	17	0,06	63
Malta	21	0,01	7	0,02	28
Lucembursko	17	0,007	4	0,01	21
Celkem	245 041	100,0	27 527	100,0	272 568

Zdroj: vlastní zpracování dle: https://www.czso.cz/csu/cizinci/4-ciz_zamestnanost#cr

U cizinců jako držitelů živnostenského oprávnění (zkráceně ŽO), převažují stejně jako u cizinců zaměstnanců Slováci v počtu osob 52,30 % a následující počet v pořadí jsou Němci (10,70 %), poté Poláci (7,70 %) a nakonec Bulhaři (5,30 %) s Velkou Británií (5,30 %).

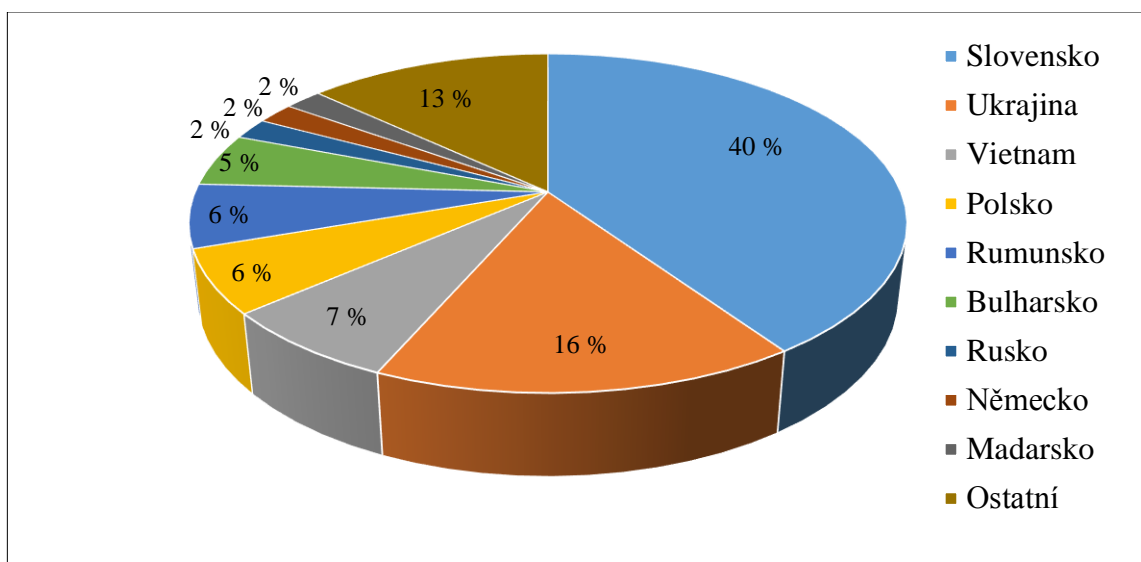
Tab. 2 – Zaměstnanost cizinců ostatních zemí podle státního občanství v roce 2015

Ostatní země	Počet cizinců na UP	%	Počet cizinců s platným ŽO	%	Celkem
Ukrajina	41 847	53,30	22 796	40,50	64 643
Vietnam	5 098	6,51	22 928	40,60	28 026
Rusko	6 703	8,91	2 367	4,20	9 070
Moldavsko	2 501	3,20	729	1,30	3 230
USA	1 531	1,95	1 232	2,20	2 763
Mongolsko	2 482	3,10	191	0,30	2 673
Čína	1 914	2,40	243	0,40	2 157
Bělorusko	1 599	2,00	514	0,90	2 113
Kazachstán	1 267	1,61	480	0,85	1 747
Indie	1 054	1,35	90	0,15	1 144
Srbsko	910	1,20	179	0,30	1 089
Uzbekistán	660	0,80	352	0,60	1 012
Makedonie	579	0,70	310	0,60	889
Bosna a Hercegovina	593	0,80	284	0,50	877
Arménie	478	0,60	326	0,60	804
Turecko	542	0,70	122	0,20	664
Japonsko	580	0,60	69	0,10	649
Thajsko	486	0,60	108	0,20	594
Korejská republika	497	0,60	42	0,08	539
Tunisko	416	0,50	100	0,20	516
Celkem	78 203	100	56 335	100	134 538

Zdroj: vlastní zpracování dle: https://www.czso.cz/csu/cizinci/4-ciz_zamestnanost#cr

Pokud jde o cizince třetích zemí evidovaných na UP, převažují zde v počtu osob občané Ukrajiny (53,3 %), následující v pořadí jsou občané Ruské federace (8,91 %), Vietnamu (6,51 %), Moldavska (3,20 %) a Mongolska (3,10 %). U držitelů ŽO třetích zemí je na prvním místě Ukrajina a Vietnam v počtu osob 80 % z celkového množství těchto cizinců.

Obr. 4 – Grafické znázornění 10 nejčastějších státních občanství cizinců v roce 2015

Zdroj: vlastní zpracování

Podle tabulky 1 až 2 je možno odvodit a znázornit 10 nejčastějších státních občanství cizinců v roce 2015. Celkový počet cizinců s ŽO a na UP se skládal ze 407 106 tisíc osob. Nejvíce cizinců, kteří zde pracují nebo mají ŽO, pochází ze Slovenska a Ukrajiny a poté následují státní příslušníci Vietnamu, Polska, Rumunska, Bulharska a ostatní národnosti.

Tab. 3 – Zaměstnanost cizinců podle státního občanství a pohlaví v ČR v roce 2015

Cizinci na UP	Země				Cizinci s Ž O	Země			
	Občané	Ostatní	Celkem	%		Občané	Ostatní	Celkem	%
Muži	164 378	41 987	206 365	64	Muži	21 156	36 816	57 972	69
Ženy	80 663	36 216	116 879	36	Ženy	6 371	19 519	25 890	31
Celkem	245 041	78 203	323 244	10	Celkem	27 527	56 335	83 862	10

Zdroj: vlastní zpracování dle https://www.czso.cz/csu/cizinci/4-ciz_zamestnanost#cr

V tabulce 3 je vidět, že nejvíce cizinců, kteří zde žijí, jsou v postavení zaměstnanců. Mezi zaměstnanými cizinci v roce 2015 převažovali muži a to 64 %. Ženy tvořily jen 36 %

z celkového množství zaměstnaných cizinců. Podobně jako u zaměstnaných cizinců, taktéž u cizinců s ŽO převažovali muži a tvořili 69 % z celkového množství cizinců s ŽO.

Z hlediska pohlaví cizinců, jenž pobývají v ČR v roce 2015, tak většina z nich v počtu osob 84,9 % byla v ekonomicky aktivním, a to ve věku od 15 do 64 let. Děti tvořili 10,2 % z celkového počtu všech cizinců a osoby starší 65 let tvořily kolem 4,9 %. Nejvíce cizinců v ekonomicky aktivním věku roku 2015 tvořily osoby ve věku 30 až 44 let v počtu 38,4 %.⁹²

5.3 Analýza zaměstnanosti cizinců v ekonomických činnostech

Dále je možno se podívat na to, v jakém odvětví národního hospodářství cizince zaměstnávají nejvíce? Pro tento účel se použije klasifikace ekonomických činností podle Českého statistického úřadu CZ-NACE a KZAM. Tato klasifikace je členěna na občany EU, EHP a Švýcarska a příslušníky ostatních zemí. Klasifikace CZ-NACE se používá ve všech státech EU a obsahuje data o činnostech mnohých ekonomických oblastí.

Tab. 4 – Zaměstnanost cizinců podle klasifikace ekonomických činností CZ-NACE v roce 2015

Klasifikace ekonomických činností CZ-NACE 31. 12. 2015	Občané EU	Ostatní země	Celkem	%
A: Zemědělství, lesnictví, rybářství	5 795	3 025	8 820	2,7
B: Těžba a dobývání surovin	3 033	135	3 168	1
C: Zpracovatelský průmysl	76 891	17 051	93 942	29
D: Výroba a rozvoz elektřiny, plynu, tepla	654	76	730	0,2
E: Zásobování vodou, činnosti s odpadními vodami	1 122	274	1 396	0,4
F: Stavebnictví	23 581	9 772	33 353	10,3
G: Obchod, oprava a údržba motorových vozidel	24 654	9 972	34 626	11
H: Doprava a skladování	11 178	3 047	14 225	4,4
I: Ubytování, stravování a pohostinství	6 373	8 335	14 708	4,5
J: Informační a komunikační činnosti	11 735	3 554	15 289	4,7
K: Peněžnictví a pojišťovnictví	3 485	582	4 067	1,6
L: Činnosti v oblasti nemovitostí	4 110	2 118	6 228	2

⁹² Srov. SCHEBELLE, D., a KUBÁT, J., *Proces integrace rodin cizinců do majoritní společnosti České republiky s ohledem na jejich sociokulturní specifika a role žen v procesu integrace*, s. 27 – 28.

M: Vědecké a technické činnosti	18 026	3 859	21 885	6,7
N: Administrativní a podpůrné činnosti	35 622	8 714	44 336	13,7
O: Veřejná správa, obrana, sociální zabezpečení	659	101	760	0,2
P: Vzdělávání	6 367	2 297	8 664	2,7
Q: Zdravotní a sociální péče	7 124	1 785	8 909	2,8
R: Kulturní, zábavní a rekreační činnosti	1 636	690	2 326	0,7
S: Ostatní činnosti	2 645	1 394	4 039	1,2
T: Činnosti domácností, výrobky a služby pro vlastní potřebu	9	34	43	0,01
U: Činnosti exteritoriálních organizací a orgánů	342	210	552	0,2
Nezjištěno	–	–	1 178	0,4
Celkem	245 041	78 203	323 244	100

Zdroj: Vlastní zpracování dle https://www.czso.cz/csu/cizinci/4-ciz_zamestnanost#cr

Podle tabulky 4 nejvíce cizinců v počtu osob 29 % bylo v roce 2015 zaměstnaných ve zpracovatelském průmyslu. Velké množství cizinců je zaměstnáváno především v automobilovém průmyslu a v dalších provozech těžkého a lehkého průmyslu. Obsahují místa, která lze velmi těžce obsadit domácími pracovníky vzhledem k těžkým pracovním podmínkám, nízkým mzdám nebo jiným překážkám. Dalším sektorem národního hospodářství, které nejvíce přitahují cizince, jsou administrativní a podpůrné činnosti, přičemž tvoří 10,3 % z celkového počtu cizinců evidovaných na ÚP. Stejně je to i ve zpracovatelském průmyslu, kdy většina cizinců v tomto sektoru jsou občané EU, EHP a Švýcarska. Další sektor národního hospodářství, který zaměstnává nejvíce cizinců, je stavebnictví a to 10,3 % z celkového počtu zaměstnaných cizinců. Ostatní sektory jako je obchod, opravy a údržby motorových vozidel činí 11 % počtu zaměstnaných cizinců. Naopak sektor s nejnižším počtem cizinců je například veřejná správa, obrana, povinné sociální zabezpečení, který je tvořen 0,2 % z celkového počtu zaměstnaných cizinců. Při posuzování cizinců na trhu práce v České republice je nutno také brát v úvahu jejich kvalifikační a poziční zařazení, které je dostupné v členění podle klasifikace zaměstnání – KZAM. Podle této klasifikace je možno rozdělit cizince do devíti hlavních tříd.

Tab. 5 – Cizinci evidovaní Úřadem práce podle klasifikace zaměstnání KZAM-CZ-ISCO

Rozdělení cizinců do 9 hlavních tříd podle CZ-ISCO v roce 2015	Občané EU	Ostatní cizinci	Celkem	%
1. Zákonodárci a řídicí pracovníci	8 501	3 140	11 641	3,6
2. Specialisté	30 129	8 700	38 829	12
3. Techničtí a odborní pracovníci	20 932	4 600	25 532	7,9
4. Úředníci	14 112	4 254	18 366	5,7
5. Pracovníci ve službách a prodeji	19 586	13 022	32 608	10
6. Kvalifikovaní pracovníci v zemědělství, lesnictví a rybářství	1 088	631	1 719	0,5
7. Řemeslníci a opraváři	37 046	7 925	44 971	14
8. Obsluha strojů a zařízení, montéři	47 326	9 569	56 895	17,6
9. Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci	66 191	26 322	92 513	28,6
0. Zaměstnanci v ozbrojených silách	130	40	170	0,05
Celkem	245 041	78 203	323 244	100

Zdroj: Vlastní zpracování dle https://www.czso.cz/csu/cizinci/4-ciz_zaměstnanost#cr

Prezentovaná tabulka 5 poukazuje na patrné rozdíly mezi jednotlivými zeměmi v zařazení cizinců do různých pracovních pozic. Občané ze zemí EU, EHP a Švýcarska přicházejí do ČR víceméně za odbornou kvalifikovanější práci, ale občané ze třetích zemí jsou více zaměstnáváni jako manuální pracovníci. V roce 2015 bylo na pozicích pomocných a nekvalifikovaných pracovníků 28,6 % cizinců. Další pracovní pozice, na kterých cizinci pracovali, byly obsluhy strojů a zařízení a montéři, kteří tvořili 17,6 %. Následujícími pozicemi, byli pak řemeslníci a opraváři, kteří tvořili 14 % z celkového počtu cizinců. Naopak nejméně cizinců bylo zaznamenáno ve státním sektoru ozbrojených sil ČR, kteří tvořili 0,05 %.⁹³

⁹³ Srov. SCHEBELLE, D., a KUBÁT, J., *Proces integrace rodin cizinců do majoritní společnosti České republiky s ohledem na jejich sociokulturní specifika a role žen v procesu integrace*, s. 27 – 28.

5.4 Regionální analýza celkového počtu cizinců v ČR

Poslední část této bakalářské práce je zaměřena na počty cizinců v krajích České republiky v letech 2005 – 2015. Tabulka 6 zobrazuje údaje, do jakých krajů cizinci míří nejčastěji a taktéž kraje s největším počtem cizinců.

Tab. 6 – Vývoj cizinců v krajích ČR v letech 2005 – 2015

Kraj ČR	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Praha	89 997	103 482	129 002	129 002	141 841	148 447	160 783	162 715	161 006	166 332	171 408
Středočeský	35 304	42 588	50 273	60 123	58 490	57 757	57 522	56 810	57 850	59 860	61 682
Jihočeský	10 951	12 584	15 171	16 560	15 415	15 037	14 894	14 838	15 200	15 366	16 390
Plzeňský	13 206	15 432	20 986	27 636	27 562	25 175	23 884	23 866	25 166	25 958	27 304
Karlovarský	14 437	16 075	19 419	20 321	19 643	19 617	19 411	18 388	18 854	18 873	19 073
Ústecký	22 130	26 336	33 053	35 451	31 995	30 578	30 607	30 461	31 520	31 878	32 612
Liberecký	11 675	13 148	15 288	17 320	17 309	16 776	16 660	16 604	16 819	17 048	17 894
Králové- hradecký	11 294	13 326	15 512	16 517	15 244	14 798	13 269	13 312	13 312	13 266	13 683
Pardubický	6 418	7 670	10 562	12 588	11 972	12 063	11 495	11 115	11 301	11 559	12 011
Vysočina	6 160	7 016	8 729	9 771	8 583	8 023	7 873	7 752	7 775	7 806	8 050
Jihomoravský	24 234	27 983	32 606	35 619	36 907	35 953	36 386	36 690	37 804	38 588	40 366
Olomoucký	7 497	8 499	10 322	9 909	9 440	9 465	9 765	9 807	10 041	10 110	10 413
Zlínský	5 926	6 596	7 639	8 413	8 133	8 032	8 009	7 968	8 003	8 106	8 538
Moravsko- slezský	19 337	20 602	22 962	25 496	23 687	22 570	22 786	23 117	23 702	23 924	24 493
Celkem	278 312	321 456	392 315	437 565	432 503	424 291	434 153	435 946	439 189	449 367	464 670

Zdroj: Vlastní zpracování dle https://www.czso.cz/csu/cizinci/4-ciz_pocet_cizincu#cr

V tabulce 6 jsou zobrazeny červeně kraje s největším počtem cizinců. Vysoké počty cizinců směřují do bohatších krajů ČR. Největší počty cizinců se koncentrují v Praze a z důvodu

nízké míry nezaměstnanosti Praha přitahuje cizince nejvíce. Během let 2005 – 2015 počty cizinců v Praze neustále rostou, což se dá předpokládat i do budoucna. Druhý kraj s největším počtem cizinců je Středočeský kraj. Od roku 2005 – 2010 počty cizinců rostou, pouze v roce v roce 2011 byl zaznamenán mírný pokles z celkového počtu cizinců. Dalším krajem s největším počtem cizinců byl Jihomoravský. Celkové počty cizinců v tomto kraji neustále rostou. Mírný pokles byl zaznamenán v roce 2010 a následující rok se situace opět navrátila k růstu. Naopak nejméně cizinců s povoleným pobytem na území bylo hlášeno v kraji Vysočina i ve Zlínském kraji.

ZÁVĚR

Cizinci migrují do České republiky z různých důvodů, jedním z těchto nejčastějších důvodů nadále zůstává zaměstnání. V teoretické části této bakalářské práce je zahrnuta problematika vstupu cizinců, hlavně cizinců z třetích zemí, na území České republiky.

Vzhledem k tomu, že cizinci ze třetích zemí mají omezený vstup do Schengenského prostoru a mohou zde pobývat jen na základě speciálního povolení k pobytu, je nutné, aby tito cizinci vlastnili vízum jako doklad pro povolení k pobytu.

Od 1. 5. 2002 mají občané EU, EHP a Švýcarska volný vstup na trh práce České republiky. Co se týče ostatních cizinců, zejména cizinců třetích zemí, mohou vykonávat výdělečnou činnost jen tehdy, pokud splnili podmínky a obdrželi povolení k zaměstnání, popřípadě zaměstnaneckou, modrou kartu nebo novou kartu vnitropodnikově převáděného zaměstnance. Nejrozšířenějším druhem pracovního povolení je zaměstnanecká karta. Vzhledem k duálnímu charakteru zaměstnanecké karty, která umožňuje cizincům třetích zemí pobývat a pracovat na území České republiky, se jedná o nejvíce zjednodušenou a praktickou kartu svého druhu k získání pracovního povolení. Naopak získání modré karty klade na cizince takové podmínky, kde musí mít cizinci ukončené vysokoškolské vzdělání, a na rozdíl od zaměstnanecké karty nemá duální charakter. Proto si cizinec musí zvlášť požádat na MV ČR o povolení k pobytu za účelem zaměstnání.

Praktická část této bakalářské práce je věnovaná analýze celkových počtů cizinců, kteří vykonávají v České republice výdělečnou činnost. Na konci roku 2017 byly prováděny změny v zákonech o pobytu cizinců a jejich zaměstnanosti, ale celkové množství dat a informací v uvedené době bylo velmi omezeno a z tohoto důvodu se autorka této práce rozhodla provádět analýzu zaměstnanosti cizinců z období roku 2015. V praktické oblasti práce jsou cizinci rozděleni do kategorie zaměstnanců a podnikatelů. V rámci prováděné analýzy ekonomických aktivit autorka práce zjistila, že nejvíce trh práce láká občany z členských států Evropské unie (ze Slovenska, Polska, Rumunska a Bulharska). Z občanů třetích zemí převažují Ukrajinci, Vietnamci, dále následují národnosti z Ruska, Moldavska a Mongolska. U cizinců, kteří mají v České republice živnostenské oprávnění, tak početně převažují občané z Ukrajiny a Vietnamu. Vysoké počty cizinců v České republice vykonávají pomocnou a nekvalifikovanou práci.

Podle rozdělení cizinců dle Klasifikace ekonomických činností CZ-NACE autorka došla k závěru, vzhledem k získaným informacím při zpracování práce k závěru, že nejvíce cizinců

je zaměstnaných především ve zpracovatelském průmyslu. Dalším sektorem národního hospodářství, který láká nejvíce cizinců, je administrativní a podpůrná činnost, jako například stavebnictví, oprava a údržba motorových vozidel.

V České republice převažují zaměstnaní cizinci ve věku od 30 do 44 let. Co se týká rozdělení zaměstnaných cizinců dle pohlaví, tak je více zaměstnaných mužů než žen. Ženy obvykle cestují do České republiky z rodinných důvodů.

Zaměstnávání cizinců, hlavně cizinců ze třetích zemí, je velmi problematické. Vláda klade vysoké nároky jak na cizince, tak i na jejich zaměstnavatele. Zaměstnavatelé, kteří přijmou do zaměstnání cizí státní příslušníky, bývají zatíženi zvýšenou administrativní odpovědností vůči úpdkům práce a taktéž na základě zákona musejí nabídnout cizincům stejné mzdové podmínky jako občanům České republiky. V první řadě vláda České republiky chrání své pracovní místa tím, že zaměstnává cizince pouze na místech, která jsou volná, a není možné je obsadit našimi zaměstnanci.

Největší počet cizinců se nachází v Praze a Středočeském kraji. Za další kraj, který láká cizince, je možno považovat Moravskoslezský kraj. Naopak nejméně cizinců bylo hlášeno v roce 2015 v kraji Vysočina a ve Zlínském kraji.

Z vlastní zkušenosti autorky bakalářské práce vyplývá skutečnost, že pro cizince jiných zemí je příjezd za prací do České republiky velice obtížný. Cizinci musí splňovat náročné podmínky kladené na ně státem a zákony České republiky, ale taktéž musí zvládnout jazykovou bariéru a navíc jsou nuceni si zvyknout na odlišný stát, jejich zvyky a tradice. Proto většina cizinců, kteří přijíždějí do České republiky za přivýdělkem, se pak vrací zpět do svých rodných zemí.

Cílem bakalářské práce bylo popsat aktuální problematiku vstupu a zaměstnání cizinců na území České republiky, hlavně cizinců ze třetích zemí, a taktéž zjistit celkový počet cizinců v krajích ČR. Na základě stanoveného cíle je práce rozdělena na několik kapitol a podkapitol, z nichž dvě hlavní oblasti jsou teoretické a praktické. Obsah zahrnuje teoretický popis zaměřený na členění cizinců dle možnosti přístupu na trh práce v ČR, dále oprávnění k pobytu pro cizince a aktuální úpravu zákonů, důvody imigrace cizinců do ČR a vysvětluje důležité pojmy ve vztahu k cíli práce, včetně nutných dokladů, jež musí mít zaměstnavatelé a cizinci při nástupu do práce apod. Oblast empirická zahrnuje popis a analýzu zaměstnání cizinců (podnikatelů a jejich zaměstnanců) v ČR, počtem cizinců v České republice z různého úhlu rozdělení (k jejich věku, pohlaví a národností, ...), klasifikací počtu ekonomických aktivit cizinců atd., přičemž analyzovaná data jsou získána z veřejně dostupného portálu Českého

statistického úřadu. V závěru byly autorkou práce zjištěné výsledky vyhodnoceny a taktéž byl shrnut obsah a cíl této bakalářské práce. Vypracování bakalářské práce se stává přínosem, dle již zmiňovaného popisu v úvodu této práce, pro oblast praktickou, pedagogickou a teoretickou. Obsah práce je vhodně doplněn i poznatky a praktickými zkušenostmi autorky, jakožto osoby cizí národnosti, žijící v ČR. Předpokladem autorky do budoucna je i v navázání této práce na diplomovou práci pod názvem „Kvantifikace cizinců z hlediska vývoje jejich uplatňování na trhu práce v České republice“.

LITERATURA A PRAMENY

1. BOUŠKOVÁ, Petra a kol. *Zaměstnávání cizinců a vysílání zaměstnanců a OSVČ do ciziny: z hlediska zaměstnanosti, pracovněprávních vztahů a volby práva, povolení pobytu cizinců na území ČR, nemocenského pojištění, zdravotního pojištění, důchodového pojištění, zdaňování příjmů*. 3. aktualizované. vyd. Olomouc: ANAG, 2005. 253 s. Práce, mzdy, pojištění. ISBN 978-80-7263-525-2.
2. JUREČKA, Václav, a kolektiv. *Mikroekonomie*. 2. aktualizované vyd. Praha: Grada, 2013. 368 s. ISBN 978-80-247-4385-1.
3. KOLODINSKÁ, K., HARALD C. SHEU., ŠTEFKO, M. *Sociální integrace cizinců*. Praha: Auditorium, 2016. 352 s. ISBN 978-80-87284-60-5.
4. MACHOVÁ, Zuzana. *Volební právo cizinců v komunálních volbách České republiky a jeho využití*. Praha: Karolinum, 2013. 152 s. ISBN 978-80-246-2342-9.
5. MUŽÁKOVÁ, Karina, KARHANOVÁ-HORYNOVÁ, Eva, a PŘÍVRATSKÁ, Jana. *Analýza vývoje počtu obyvatel a vývoje počtu cizinců v ČR v ekonomickém kontextu*. Brno: Vysoká škola Karla Engliš, 2013. 125s. ISBN 978-80-86710-74-7.
6. *Odbor statistiky trhu práce a rovných příležitostí. ČSÚ. Cizinci v České republice: Foreigners in the Czech Republic*. Praha: Scientia, 2016. Souborné informace. 208 s. ISBN: 978-80-250-2725.
7. RÁKOCZYOVÁ, Miroslava, TRBOLA, Robert, a VYHLÍDAL, Jiří. *Nezaměstnanost cizinců v České republice*. Praha: VÚPSV, 2013. 152 s. ISBN: 978-80-7416-125-4.
8. SCHEBELLE, D., a KUBÁT, J. *Proces integrace rodin cizinců do majoritní společnosti České republiky s ohledem na jejich sociokulturní specifika a role žen v procesu integrace*. Praha: VÚPSV, 2017. 111 s. ISBN 978-80-7416-311-1.
9. ŠTEFKO, M., a KOLDINSKÁ, K. *Sociální práva cizinců*. V Praze: C. H. Beck, 2013. Beckova edice právní instituty. 286 s. ISBN 978-80-7400-464-3.
10. TRBOLA, R., a RÁKOCZYOVÁ, M. *Institucionální podmínky sociální integrace cizinců v ČR: Integrovaná politika*. Brno: Barrister & Principal, 2011. 181 s. ISBN 978-80-87474-19-8.

ZÁKONY

1. Zákon č. 221/2003 Sb., *Dočasná ochrana cizinců ve znění pozdějších předpisů. § 2 odst. 1 – VSTUP NA ÚZEMÍ ZA ÚČELEM POSKYTNUTÍ DOČASNÉ OCHRANY*, Předmět úpravy, v aktuálním znění [online]. [cit. 2018-03-04]. Dostupné na internetu z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2003-221#f2438007>
2. Zákon č. 262/2006 Sb., *Zákoník práce ve znění pozdějších předpisů. § 1, odst. 2 VŠEOBECNÁ USTANOVENÍ*, Předmět úpravy, v aktuálním znění [online]. [cit. 2018-03-04]. Dostupné z internetu na: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-262#cast1>
3. Zákon č. 325/1999 Sb., *Azylový zákon ve znění pozdějších předpisů. Hlava 1 § 2 – MEZINÁRODNÍ OCHRANA*, Předmět úpravy, v aktuálním znění [online]. [cit. 2018-03-04]. Dostupné z internetu na: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1999-325#cast1>
4. Zákon č. 325/1999 Sb., *Zákon o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., O Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o azylu). Hlava 3 § 12 – Důvody udělení azylu*, Předmět úpravy, v aktuálním znění [online]. [cit. 2018-03-04]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1999-325>
5. Zákon č. 326/1999 Sb., *Zákon, který upravuje pobyt cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů. § 1 odst. 2 – ÚVODNÍ USTANOVENÍ*, Předmět úpravy, v aktuálním znění [online]. [cit. 2018-03-04]. Dostupné na internetu z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1999-326>
6. Zákon č. 326/1999 Sb., *Zákon, který upravuje pobyt cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, § 42 k – KARTA VNITROPODNIKOVĚ PŘEVEDENÉHO ZAMĚSTNANCE*, Předmět úpravy, v aktuálním znění [online]. [cit. 2018-03-04]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1999-326>
7. Zákon č. 326/1999 Sb., *Zákon o pobytu cizinců* Zákon č. 326/1999 Sb., *Zákon o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů. §1 odst. 2 – ÚVODNÍ USTANOVENÍ*, Předmět úpravy, v aktuálním znění [online]. [cit. 2018-03-04]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1999-326>
8. Zákon č. 435/2004 Sb., *O zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů, § 5 VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH POJMŮ*, Předmět úpravy, v aktuálním znění [online]. [cit. 2018-03-04]. Dostupné na internetu z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-435#cast4>
9. Zákon č. 435/2004 Sb., *O zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů, § 86 INFORMAČNÍ POVINNOST ZAMĚSTNAVATELE PŘI ZAMĚSTNÁVÁNÍ*

- ZAMĚSTNANCŮ ZE ZAHRANIČÍ*, Předmět úpravy, v aktuálním znění [online]. [cit. 2018-03-04]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-435#cast4>
10. Zákon č. 435/2004 Sb., *O zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů*, Hlava 2, § 89. *POVOLENÍ K ZAMĚSTNÁNÍ CIZINCE*, Předmět úpravy, v aktuálním znění [online]. [cit. 2018-03-04]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-435#cast4>
 11. Zákon č. 435/2004 Sb., *O zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů*, § 92 písmo b), *POVOLENÍ K ZAMĚSTNÁNÍ CIZINCE*, Předmět úpravy, v aktuálním znění [online]. [cit. 2018-03-04]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-435#cast4>
 12. Zákon č. 435/2004 Sb., *O zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů* § 99 písmo a), *Povolení k zaměstnání nelze vydat cizinci*, Předmět úpravy, v aktuálním znění [online]. [cit. 2018-03-04]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-435#cast4>
 13. Zákon č. 455/1991 Sb., *Živnostenský zákon ve znění pozdějších předpisů* § 5, odst. 2. *PROVOZOVÁNÍ ŽIVNOSTI*, Předmět úpravy, v aktuálním znění [online]. [cit. 2018-03-04]. Dostupné z internetu na: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1991-455>
 14. § 40/ 2009 trestní zákoník § 342, *NEOPRÁVNĚNÉ ZAMĚSTNÁVÁNÍ CIZINCŮ*, Předmět úpravy v aktuálním znění [online]. [cit. 2018-03-04]. Dostupné z internetu na: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40>

INTERNETOVÉ ZDROJE

1. Agenturní zaměstnávání cizinců. *Integrovaný portál Ministerstvo práce a sociálních věcí* [online]. [cit. 2018-03-01]. Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/sz/zahr_zam/agenturni-zaměstnávání-cizinců
2. BARNETOVÁ, J., *Zaměstnávání cizinců (se zaměřením na vysokou školu)* [online]. [cit. 2018-02-02]. Dostupné na internetovém odkazu na adrese z: http://www.psup.cz/centrum/upload/soubory/text_k_prednasce.pdf
3. Biometrika-odebrání otisku prstů. *Ministerstvo zahraničních věcí v ČR* [online]. [cit. 2018-03-04]. Dostupné (online) na internetovém odkazové na adrese z: https://www.mzv.cz/jnp/cz/informace_pro_cizince/kratkodobe_vizum/vizovy_informacni_system_1/index.html
4. Cizinci k nám přicházejí hlavně za prací. *ČSU* [online]. [cit. 2018-03-04]. Dostupné z internetu na: <https://www.czso.cz/csu/czso/cizinci-k-nám-přicházejí-hlavně-za-prací>
5. Cizinci v České republice. *ČSU* [online]. [cit. 2018-03-04]. Dostupné z internetu na: <https://www.czso.cz/csu/czso/cizinci-v-cr>
6. Co je regulovaná činnost či povolání. *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy* [online]. [cit. 2018-03-04]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/>
7. Co je to vízum. *Ministerstvo zahraničních věcí v ČR* [online]. [cit. 2018-03-04]. Dostupné: https://www.mzv.cz/tashkent/cz/ko/viza/obecne_informace_o_vizech.html
8. Evropská unie. *Jednotlivé země* [online]. [cit. 2016-03-03]. Dostupné na internetu z: https://europa.eu/european-union/about-eu/countries_cs
9. Evropský parlament. *Jsmě tu pro vás* [online]. [cit. 2018-03-04]. Dostupné na internetu: http://www.europarl.europa.eu/atyourservice/cs/displayFtu.html?ftuId=FTU_6.5.3.html
10. Karta vnitropodnikově převedeného zaměstnance. *Integrovaný portál Ministerstva práce a sociálních věcí* [online]. [cit. 2018-03-04]. Dostupné z internetové adresy na: http://portal.mpsv.cz/sz/zahr_zam/vnitropodnikové-převádění
11. Karta vnitropodnikově převedeného zaměstnance. Základní informace. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. [cit. 2018-02-02]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/článek/karta-vnitropodnik>
12. Modrá karta. *Integrovaný portál Ministerstvo práce a sociálních věcí*. [online]. [cit. 2018-03-04]. Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/sz/zahr_zam/modka

13. Nostrifikace-uznání zahraničního vzdělávání (s výjimkou VŠ). *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy* [online]. [cit. 2018-03-04]. Dostupné na internetové adrese z: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/skolstvi-v-cr/nostrifikace-uznani-zahranicniho-zakladniho-stredniho-a>
14. Podání žádosti o kartu vnitropodnikově převedeného zaměstnance. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. [cit. 2018-02-02]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/karta-vnitropodnikove-prevedeneho-zamestnance.aspx?q=Y2hudW09MQ%3d%3d>
15. Podmínky vstupu a základní povinnosti po vstupu na území ČR. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. [cit. 2018-03-04]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/prijezd-do-cr-povinnosti-a-delka-pobytu.aspx>
16. Postup cizince, který nemá volný přístup na trh práce ČR, směřující k realizaci jeho zaměstnání na území ČR. *Integrovaný portál Ministerstvo práce a sociálních věcí*. [online]. [cit. 2018-03-04]. Dostupné na internetovém odkazu z adresy: z: http://portal.mpsv.cz/sz/zahr_zam/zz_zamest_cizincu/zz_zamest_ciz
17. Postup zaměstnavatele při zaměstnávání zaměstnanců ze zahraničí, kteří nemají volný přístup na trh práce ČR. *Integrovaný portál Ministerstvo práce a sociálních věcí* [online]. [cit. 2018-03-01]. Dostupné z internetového odkazu na adrese z: http://portal.mpsv.cz/sz/zahr_zam/zz_zamest_cizincu/zz_ziskavani
18. Projekty ekonomické migrace. *Integrovaný portál Ministerstvo práce a sociálních věcí* [online]. [cit. 2018-3-04]. Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/sz/zahr_zam/projekty-ekonomicke-migrace
19. Služba EURES v zemích Evropské unie (EU), Evropského hospodářského prostoru (EHP) a Švýcarska. *Integrovaný portál Ministerstvo práce a sociálních věcí* [online]. [cit. 2018-03-01]. Dostupné z internetu na: <http://portal.mpsv.cz/eures>
20. Terminologický slovník. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. [cit. 2018-03-04]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/>
21. Trvalý pobyt – základní informace. *Ministerstvo zahraničních věcí ČR* [online]. [cit. 2018-03-04]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/obcane-tretich-zemi-trvaly-pobyt.aspx>
22. Účel pobytu. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. [cit. 2018-03-04]. Dostupné na: <http://www.mvcr.cz/clanek/doklad-o-ucelu-pobytu.aspx>
23. Varianty. *Migrace* [online]. [cit. 2018-03-04]. Dostupné na internetové adrese z: <https://www.varianty.cz/slovnicek-pojmu/25-migrace>

24. Visa point. *Ministerstvo zahraničí ČR* [online]. [cit. 2018-03-04]. Dostupné z: https://www.mzv.cz/jnp/cz/udalosti_a_media/fakta_a_data_k_aktualitam/x2016_06_2_visapoint.html
25. Vízum k pobytu nad 90 dní (dlouhodobé). *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. [cit. 2018-03-04]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/vizum-k-pobytu-nad-90-dnu-dlouhodobem.aspx>
26. Vymezení základních pojmů. *Ministerstvo práce a sociálních věcí* [online]. [cit. 2018-03-04]. Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/sz/zahr_zam
27. Zaměstnanecké karty v České republice (v režimu duálního dokladu). *Integrovaný portál Ministerstva práce a sociálních věcí* [online]. [cit. 2018-02-02]. Dostupné z: http://portal.mpsv.cz/sz/zahr_zam/zamka
28. Základní informace: povolení k dlouhodobému pobytu. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. [cit. 2018-03-04]. Dostupné na: <http://www.mvcr.cz/clanek/obcane-tretich-zemi-dlouhodobu-pobyt.aspx>
29. Zpráva o situaci v oblasti migrace a integrace cizinců na území České republiky v roce 2016. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. [cit. 2018-03-04]. Dostupné na: <http://www.mvcr.cz/clanek/zpravy-o-situaci-v-oblasti-migrace-a-integrace-cizincu-v-ceske-republice-za-roky-2001-2016.aspx>
30. Zrušení a zánik platnosti zaměstnanecké karty. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. [cit. 2018-02-02]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/zaměstnanecká-karta.aspx?q=Y2hudW09MTE%3d>
31. Život cizinců v ČR. *Český statistický úřad*. [online]. [cit. 2018-03-04]. Dostupné z internetu na: <https://www.czso.cz/csu/czso/zivot-cizincu-v-cr-4e8zpr5hif>

SEZNAM ZKRATEK

ČR – Česká republika

EU – Evropská unie

EHP – Evropský hospodářský prostor

MV ČR – Ministerstvo vnitra České republiky

MZV – Ministerstvo zahraničních věcí

ZK – Zaměstnanecká karta

MK – Modrá karta

UP – Úřad práce

MŠMT – Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. 1 – Grafické znázornění cizinců podle kategorie pobytu v letech 2006 – 2015	21
Obr. 2 – Grafické znázornění cizinců evidovaných úřady práce v letech 2004 – 2015	42
Obr. 3 – Grafické znázornění cizinců s živnostenským oprávněním v roce 2008 – 2015.....	43
Obr. 4 – Grafické znázornění 10 nejčastějších státních občanství cizinců v roce 2015.....	46

SEZNAM TABULEK

Tab. 1 – Zaměstnanost cizinců občanů EU podle státního občanství v roce 2015.....	44
Tab. 2 – Zaměstnanost cizinců ostatních zemí podle státního občanství v roce 2015.....	45
Tab. 3 – Zaměstnanost cizinců podle státního občanství a pohlaví v ČR v roce 2015.....	46
Tab. 4 – Zaměstnanost cizinců podle klasifikace ekonomických činností CZ-NACE v roce 2015	47
Tab. 5 – Cizinci evidovaní Úřadem práce podle klasifikace zaměstnání KZAM-CZ-ISCO ...	49
Tab. 6 – Vývoj cizinců v krajích ČR v letech 2005 – 2015	50

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1 – Podle Ministerstva zahraničních věcí uvádím seznam zemí, které potřebují vízum při pobytu v ČR.

Příloha č. 2 – Žádost o povolení k dlouhodobému pobytu za účelem výkonu zaměstnání na území České republiky, vyžadujícího vysokou kvalifikaci (modrá karta).

ANOTACE

Bibliografický údaj: Oleinikova, Larisa. *Uplatnění cizinců na trhu práce v České republice*. Olomouc 2018. Bakalářská práce. Moravská vysoká škola Olomouc. Vedoucí práce: Ing. Eva Jílková, Ph.D.

Název práce: Uplatnění cizinců na trhu práce v České republice

Autor: Larysa Oleinikova

Ústav: Ústav ekonomie

Vedoucí práce: Ing. Eva Jílková, Ph.D.

Abstrakt:

Téma této bakalářské práce pod názvem „Uplatnění cizinců na trhu práce v České republice“ si autorka zvolila důvodu, že se jedná o velmi zajímavý námět, ale především proto, že je sama cizím státním příslušníkem. V současné době se právě téma migrace stává velice aktuálním. Česká republika je jedna z cílových zemí, kde cizinci migrují za prací, lepším životem a trvalým usídlením. Jedním z hlavních důvodů příjezdu do České republiky však nadále zůstává zaměstnání.

V posledních letech se situace v České republice hodně změnila, kdy se zvýšil počet volných pracovních míst, a proto se navýšila i poptávka po nových zaměstnancích ze zahraničí. Pro české zaměstnavatele jsou cizinci velkým zdrojem levné pracovní síly. Cizinci jsou ochotni pracovat delší pracovní dobu a za menší mzdu než čeští občané. Vláda podporuje migraci cizinců tím, že vytváří různé projekty, které zjednodušují a zlepšují podmínky vstupu cizinců na území České republiky, hlavně pro cizince třetích zemí. Jedním z těchto projektů je režim zvláštního zacházení pro kvalifikované zaměstnance z Ukrajiny, který zefektivňuje proceduru vstupu vysoko kvalifikovaných zaměstnanců a specialistů z Ukrajiny na pracovní trh České republiky.

Cílem této práce je popsat aktuální problematiku vstupu a zaměstnanost cizinců na našem území, hlavně cizinců ze třetích zemí, a taktéž zjistit celkový počet zaměstnaných cizinců v krajích České republiky.

Obsah zahrnuje teoretický popis zaměřený na členění cizinců dle možnosti přístupu na trh práce v ČR, dále oprávnění k pobytu pro cizinců a aktuální úpravu zákonů, důvody imigrace

cizinců do ČR a vysvětluje důležité pojmy ve vztahu k cíli práce, včetně nutných dokladů, jež musí mít zaměstnavatelé a cizinci při nástupu do práce apod. Oblast empirická se zabývá popisem a analýzou zaměstnání cizinců (podnikatelů a jejich zaměstnanců) v ČR, počtem cizinců v České republice z různého úhlu rozdělení (k jejich věku, pohlaví a národností, ...), klasifikací počtu ekonomických aktivit cizinců atd., přičemž analyzovaná data jsou získána z veřejně dostupného portálu Českého statistického úřadu. V závěru byly autorkou práce zjištěné výsledky vyhodnoceny a taktéž byl shrnut obsah a cíl této bakalářské práce. Vypracování bakalářské práce se stává přínosem, dle již zmiňovaného popisu v úvodu této práce, pro oblast praktickou, pedagogickou a teoretickou. Obsah práce je vhodně doplněn i poznatky a praktickými zkušenostmi autorky, jakožto osoby cizí národnosti, žijící v ČR. Předpokladem autorky do budoucna je i v navázání této práce na diplomovou práci pod názvem „Kvantifikace cizinců z hlediska vývoje jejich uplatňování na trhu práce v České republice“.

Klíčová slova:

cizinec, pobyt na území České republiky, povolení k zaměstnání, zaměstnanecká karta, modrá karta, zaměstnávání cizinců, pracovněprávní vztah s mezinárodním prvkem.

Title: The application of Foreigners in the Labor Market in the Czech Republic

Author: Larysa Olieinikova

Department: Ústav ekonomie

Supervisor: Ing. Eva Jílková, Ph.D.

Abstract:

The author choose this theme of the bachelor's thesis "The Application of Foreigners on the Labor Market in the Czech Republic", because this is a very interesting subject, but mainly because she is a foreigner herself. At present, the topic of a migration is becoming very topical. The Czech Republic is the one of the target countries, where foreigners migrate for a work, better life and permanent settlement. However, one of the main reasons for arriving in the Czech Republic remains an employment.

In recent years, the situation has changed a lot in the Czech Republic, when the number of vacancies has increased and therefore the demand for new employees from abroad has increased. Foreigners are a great source of cheap labor for Czech employers and they are willing to work at longer hours and for less pay than Czech citizens. The government supports the migration of foreigners by creating various projects that simplify and improve the conditions of entry of foreigners in the territory of the Czech Republic, especially for foreigners from third countries. The one of these projects is a regime of special treatment for qualified workers from Ukraine, which streamlines the procedure for the entry of highly qualified staff and specialists from Ukraine into the labor market of the Czech Republic.

The aim of this work is to describe the current problems of entry and employment of foreigners in our territory, mainly foreigners from third countries, as well as to determine the total number of employed foreigners in regions of the Czech Republic.

The content includes a theoretical description, which is focused on the breakdown of foreigners according to the possibility of access to the labor market in the Czech Republic, in the next the residence permit for foreigners and the current legislation, the reasons for the immigration of foreigners into the Czech Republic and explains important concepts related to the goal of the work, including the necessary documents, employers and foreigners on taking up work, etc. The empirical field deals with the description and analysis of the employment of foreigners (entrepreneurs and their employees) in the Czech Republic, the number of foreigners in the Czech Republic from different angle of distribution (to their age, gender

and nationalities ...), the classification of the number of foreigners' economic activities etc. The analyzed data are obtained from a publicly accessible portal of the Czech Statistical Office. In conclusion, the results were evaluated by the author of the work, and the content and aim of this bachelor thesis were summarized. The elaboration of the bachelor thesis becomes a benefit, according to the above mentioned description in the introduction of this thesis, for the practical, pedagogical and theoretical field. The content of the work is suitably complemented by the knowledge and practical experience of the author as a person of foreign nationality, which lives in the Czech Republic. The precondition of the author for the future is to establish this diploma thesis under the title "The quantification of foreigners in terms of the development of their application on the labor market in the Czech Republic".

Keywords:

foreigner, stay in the Czech Republic, work permit, employee card, blue card, employment of foreigners, labor-law relationship with an international element.

AFGHÁNISTÁN	JIŽNÍ AFRIKA	RUSKÁ FEDERACE
ALŽÍRSKO	KAMBODŽA	RWANDA
ANGOLA	KAMERUN	SAÚDSKÁ ARÁBIE
ARMÉNIE	KAPVERDY	SENEGAL
ÁZERBÁJDŽÁN	KATAR	SEVERNÍ KOREA
BAHRAJN	KAZACHSTÁN	SIERRA LEONE
BANGLADÉŠ	KEŇA	SOMÁLSKO
BELIZE	KIRIBATI	SRÍ LANKA
BĚLORUSKO	KOMORY	STŘEDOAFRICKÁ REPUBLIKA
BENIN	KONGO	SÚDÁN
BHÚTÁN	KONŽSKÁ DEMOKRATICKÁ REPUBLIKA	SURINAM
BOLÍVIE	KOSOVO	SVATÝ TOMÁŠ A PRINCŮV OSTROV
BOTSWANA	KUBA	SVAZIJSKO
BURKINA FASO	KUVAJT	SÝRIE
BURUNDI	KYRGYZSTÁN	ŠALAMOUNOVY OSTROVY
ČAD	LAOS	TÁDŽIKISTÁN
ČÍNA	LESOTHO	TANZÁNIE
DOMINIKÁNSKÁ REPUBLIKA	LIBANON	THAJSKO
DŽIBUTSKO	LIBÉRIE	TOGO
EGYPT	LIBYE	TONGA
EKVÁDOR	MADAGASKAR	TUNISKO
ERITREA	MALAWI	TURECKO
ETIOPIE	MALEDIVY	TURKMENISTÁN
FIDŽI	MALI	TUVALU
FILIPÍNY	MAROKO	UGANDA
GABON	MARSHALLOVY OSTROVY	UKRAJINA
GAMBIE	MAURITÁNIE	UZBEKISTÁN
GHANA	MIKRONÉSIE	VIETNAM
GRUZIE	MONGOLSKO	ZAMBIE
GUAYANA		
GUINEA		

GUINEA-BISSAU	MOSAMBIK	ZIMBABWE
HAITI	MYANMAR	
INDI	NAMIBIE	
INDONÉSIE	NAURU	
IRÁK	NEPÁL	
ÍRÁN	NIGER	
JAMAJKA	NIGÉRIE	
JEMEN	OMÁN	
JIŽNÍ AFRIKA	PÁKISTÁN	
JORDÁNSKO	PALESTINSKÁ NÁRODNÍ SAMOSPRÁVA	
	PAPUA-NOVÁ GUINEA	
	POBŘEŽÍ SLONOVINY	
	PERU	
	ROVNÍKOVÁ GUINEA	

- Občané Albánie, Bosny a Hercegoviny, Černé Hory, Makedonie, Moldavska a Srbska nepotřebují vízum pouze, jsou-li držitelé biometrických cestovních dokladů. V roce 2017 byly také osvobozeny od vízové povinnosti země Ukrajina a Gruzie. Bezvízový vstup se týká jenom občanů, kteří jsou držitelé biometrických pasů. Tito občané mohou pobývat v EU do 90 dnů během jakéhokoliv období 180 dnů.
- Bezvízový režim se netýká držitelů tchajwanských cestovních dokladů, které neobsahují číslo průkazu totožnosti.
- Britští občané, kteří nejsou státními příslušníky Spojeného království Velké Británie a severního Irsku ve smyslu práva Evropské unie:
 - Britští státní příslušníci (v zámoří) – British Nationals (Overseas).
 - Občané britských zámořských území – British Overseas Territories Citizens.
 - Britští občané v zámoří – British Overseas Citizens.
 - Osoby pod britskou ochranou – British Protected Persons.
 - Poddaní britské koruny – British Subjects.

Číslo žádosti¹⁾ / Application number¹⁾:

podací razítko / submission stamp

Žádost o povolení k dlouhodobému pobytu za účelem výkonu zaměstnání na území České republiky vyžadujícího vysokou kvalifikaci („modrá karta“)
Application for a long-term stay permit for the purpose of employment in the Czech Republic, requiring a high level of qualification („blue card“)

A. Žádost / Application:

Zaškrtněte jednu z uvedených možností. / Tick one of the given options.

o povolení / for a permit

Číslo volného místa²⁾ / Vacancy number²⁾:

o prodloužení³⁾ / for a renewal³⁾

Platná modrá karta⁴⁾ / Valid blue card⁴⁾:

o souhlas se změnou zaměstnavatele nebo zařazení³⁾ / for a consent to a change of employer or placement³⁾

Číslo karty / Card No.:

Platí od⁵⁾ / Valid from⁵⁾: . . 20 do⁵⁾ / until⁵⁾: . . 20

Vydána státem (kód)⁶⁾ / Country that issued the document (code)⁶⁾:

B. Žadatel o modrou kartu / Blue card applicant:

Příjmení / Surname:	Jméno(a) / First name(s):
Ostatní jména / Other names:	
Všechna dřívější příjmení / All previous surnames:	
Telefon / Telephone:	E-mail / E-mail:

Datum narození⁵⁾ / Date of birth⁵⁾:

Stát narození (kód)⁶⁾ / Country of birth (code)⁶⁾:

Místo narození / Place of birth:

Pohlaví / Sex:

Zaškrtněte jednu z uvedených možností. / Tick one of the following options.

muž / male

žena / female

Státní občanství (kód)⁶⁾ / Nationality (code)⁶⁾:

Rodinný stav / Marital status:

Zaškrtněte jednu z uvedených možností. / Tick one of the following options.

svobodný(-á) / single

ženatý (vdaná) / married

rozvedený(-á) / divorced

vdovec (vdova) / widowed

Nejvyšší dosažené vzdělání / Education:

Povolání / Occupation:

1) Vyplní zastupitelský úřad ČR nebo pracoviště Ministerstva vnitra. / To be completed by an embassy of the Czech Republic or an office of the Ministry of the Interior.

2) Číslo volného místa, na které je žádáno vydání povolení nebo souhlasu se změnou zaměstnavatele nebo zařazení. / The number of the vacancy for which the issuance of a permit or consent to the change of employer or placement is required.

3) Při žádosti o prodloužení nebo o souhlas se změnou zaměstnavatele nebo pracovního zařazení nevyplňujte sekci D, G, H, I, J, K, L, M, N, pokud nedošlo ke změně od předchozí žádosti. / When applying for a renewal or consent to a change of employer or employment placement, please do not fill in sections D, G, H, I, J, K, L, M, and N, unless changes have occurred since your last application.

4) Pokud jste držitelem platné modré karty, uveďte její číslo, stát, který ji vydal, a období její platnosti. / If you currently hold a valid blue card, please state its number, the country that issued it, and its expiration date.

5) Datum zapište ve formátu (DD.MM.RRRR). / Write the date in the following format (DD.MM.YYYY).

6) Vyberte kód státu ze seznamu v sekci V. / Select the country code from the list in Section V.

C. Požadované zaměstnání na území České republiky / Requested employment in the Czech Republic:

Zaměstnavatel / Employer:
Pracovní zařazení / Position:
Obec / Municipality: Část obce / Municipal district:
Ulice / Street: Č. / No.: PSČ / Post code:
Pracovní smlouva ⁵⁾ od / Employment contract ⁵⁾ from: 20 do ⁵⁾ / until ⁵⁾ : 20

D. Poslední zaměstnání před příchodem na území České republiky³⁾ / Last employment before arrival in the Czech Republic³⁾:

Zaměstnavatel / Employer:
Pracovní zařazení / Position:
Obec / Municipality: Část obce / Municipal district:
Ulice / Street: Č. / No.: PSČ / Post code:
Stát (kód) ⁶⁾ / Country (code) ⁶⁾ :

E. Adresa místa pobytu na území České republiky / Residence address in the Czech Republic:

Obec / Municipality: Část obce / Municipal district:
Ulice / Street: Č. / No.: PSČ / Post code:

F. Adresa pro doručování / Delivery address:

Nepovinná položka. Vyplňte adresu, je-li odlišná od místa pobytu. / Optional section. Fill in the address, if different from the place of residence.

Obec / Municipality: Část obce / Municipal district:
Ulice / Street: Č. / No.: PSČ / Post code:
Stát (kód) ⁶⁾ / Country (code) ⁶⁾ :

G. Poslední bydliště v cizině³⁾ / Last residence abroad³⁾:

Obec / Municipality: Část obce / Municipal district:
Ulice / Street: Č. / No.: PSČ / Post code:
Stát (kód) ⁶⁾ / Country (code) ⁶⁾ :

H. Předchozí pobyt na území České republiky delší než 3 měsíce³⁾ / Previous stay in the Czech Republic longer than 3 months³⁾:

Pobyt od⁵⁾ / Stay from⁵⁾: do⁵⁾ / until⁵⁾:

Důvod a místo pobytu / Purpose and place of stay:

--

I. Příchod na území České republiky³⁾ / Arrival in the Czech Republic³⁾:

Předpokládaný den vstupu na území České republiky⁵⁾ / Anticipated arrival date in the Czech Republic⁵⁾: 20

Číslo cestovního dokladu / Travel document number:

Stát, který doklad vydal (kód)⁶⁾ / Country of issue of the document (code)⁶⁾:

Platnost cestovního dokladu⁵⁾ / Travel document valid until⁵⁾: 20

J. Manžel(ka)³⁾ / Spouse³⁾:

Příjmení / Surname:	Jméno(a) / First name(s):
Ostatní jména / Other names:	
Všechna dřívější příjmení / All previous surnames:	
Datum narození ⁵⁾ / Date of birth ⁵⁾ :	
Stát narození (kód) ⁶⁾ / Country of birth (code) ⁶⁾ :	Státní občanství (kód) ⁶⁾ / Nationality (code) ⁶⁾ :
Místo narození / Place of birth:	
Povolání / Occupation:	
Bydliště / Residence address	
Obec / Municipality:	Část obce / Municipal district:
Ulice / Street:	Č. / No.: PSČ / Post code:
Stát (kód) ⁶⁾ / Country (code) ⁶⁾ :	

K. Děti³⁾ / Children³⁾:

1.	Příjmení / Surname:	Jméno(a) / First name(s):
	Ostatní jména / Other names:	
	Datum narození ⁵⁾ / Date of birth ⁵⁾ :	Místo narození / Place of birth:
	Státní občanství (kód) ⁶⁾ / Nationality (code) ⁶⁾ :	Povolání / Occupation:
	Bydliště / Residence address:	
2.	Příjmení / Surname:	Jméno(a) / First name(s):
	Ostatní jména / Other names:	
	Datum narození ⁵⁾ / Date of birth ⁵⁾ :	Místo narození / Place of birth:
	Státní občanství (kód) ⁶⁾ / Nationality (code) ⁶⁾ :	Povolání / Occupation:
	Bydliště / Residence address:	
3.	Příjmení / Surname:	Jméno(a) / First name(s):
	Ostatní jména / Other names:	
	Datum narození ⁵⁾ / Date of birth ⁵⁾ :	Místo narození / Place of birth:
	Státní občanství (kód) ⁶⁾ / Nationality (code) ⁶⁾ :	Povolání / Occupation:
	Bydliště / Residence address:	
4.	Příjmení / Surname:	Jméno(a) / First name(s):
	Ostatní jména / Other names:	
	Datum narození ⁵⁾ / Date of birth ⁵⁾ :	Místo narození / Place of birth:
	Státní občanství (kód) ⁶⁾ / Nationality (code) ⁶⁾ :	Povolání / Occupation:
	Bydliště / Residence address:	

L. Otec³⁾ / Father³⁾:

Příjmení / Surname:	Jméno(a) / First name(s):
Ostatní jména / Other names:	
Datum narození ⁵⁾ / Date of birth ⁵⁾ :	Státní občanství (kód) ⁶⁾ / Nationality (code) ⁶⁾ :
Povolání / Occupation:	
Bydliště / Residence address	
Obec / Municipality:	Část obce / Municipal district:
Ulice / Street:	Č. / No.: PSČ / Post code:
Stát (kód) ⁶⁾ / Country (code) ⁶⁾ :	

M. Matka³⁾ / Mother³⁾:

Příjmení / Surname:	Jméno(a) / First name(s):
Ostatní jména / Other names:	
Datum narození ⁵⁾ / Date of birth ⁵⁾ :	Státní občanství (kód) ⁶⁾ / Nationality (code) ⁶⁾ :
Povolání / Occupation:	
Bydliště / Residence address	
Obec / Municipality:	Část obce / Municipal district:
Ulice / Street:	Č. / No.: PSČ / Post code:
Stát (kód) ⁶⁾ / Country (code) ⁶⁾ :	

N. Sourozenci³⁾ / Brothers and sisters³⁾:

1.	Příjmení / Surname:	Jméno(a) / First name(s):
	Ostatní jména / Other names:	
	Datum narození ⁵⁾ / Date of birth ⁵⁾ :	Místo narození / Place of birth:
	Státní občanství (kód) ⁶⁾ / Nationality (code) ⁶⁾ :	Povolání / Occupation:
	Bydliště / Residence address:	
2.	Příjmení / Surname:	Jméno(a) / First name(s):
	Ostatní jména / Other names:	
	Datum narození ⁵⁾ / Date of birth ⁵⁾ :	Místo narození / Place of birth:
	Státní občanství (kód) ⁶⁾ / Nationality (code) ⁶⁾ :	Povolání / Occupation:
	Bydliště / Residence address:	
3.	Příjmení / Surname:	Jméno(a) / First name(s):
	Ostatní jména / Other names:	
	Datum narození ⁵⁾ / Date of birth ⁵⁾ :	Místo narození / Place of birth:
	Státní občanství (kód) ⁶⁾ / Nationality (code) ⁶⁾ :	Povolání / Occupation:
	Bydliště / Residence address:	
4.	Příjmení / Surname:	Jméno(a) / First name(s):
	Ostatní jména / Other names:	
	Datum narození ⁵⁾ / Date of birth ⁵⁾ :	Místo narození / Place of birth:
	Státní občanství (kód) ⁶⁾ / Nationality (code) ⁶⁾ :	Povolání / Occupation:
	Bydliště / Residence address:	

O. Přílohy / Attachments:

--

P. Doplňující informace / Additional information:

--

Q. Poučení pro žadatele / Instructions for applicants:

1. Údaje v žádosti musí být vyplněny latinkou (ne azbukou nebo jiným písmem) strojem nebo hůlkovým písmem v českém jazyce. V případě nedostatku místa v příslušných rubrikách uveďte údaje na zvláštní přílohu.
2. Práva a povinnosti cizinců, spojená s pobytem na území ČR jsou upravená zákonem č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Řízení o žádosti je zahájeno dnem, kdy došla věcně a místně příslušnému správnímu orgánu.
3. Osobní údaje cizince jsou zpracovávány službou cizinecké policie pro účely řízení dle zákona č. 326/1999 Sb., a ve stanovených případech Ministerstvem vnitra v souladu se zákonem č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, ve znění pozdějších předpisů. Rozsah osobních údajů, který je cizinec povinen uvést v žádosti dle zákona č. 326/1999 Sb., stanoví § 70 odst. 1 téhož zákona. Dle § 159 odst. 1 a 2 zákona č. 326/1999 Sb. lze osobní údaje cizince poskytnout cizinci samotnému a dále tomu, kdo je potřebuje k plnění úkolů stanovených zákonem. Cizinec je oprávněn, pokud zjistí nebo se domnívá, že orgán služby cizinecké policie nebo Ministerstvo vnitra zpracovává jeho osobní údaje v rozporu se zákonem č. 101/2000 Sb., požadovat od tohoto orgánu vysvětlení případně odstranění vzniklého stavu (zejména provedení opravy, doplnění nebo likvidaci osobních údajů). V případě, že nebude tomuto požadavku vyhověno, má cizinec právo podle § 21 odst. 4 zákona č. 101/2000 Sb. obrátit se na Úřad pro ochranu osobních údajů přímo.

1. This application must be completed in the Latin alphabet (not Cyrillic or any other alphabet) either typed or in block capitals in Czech. If you require more space to complete a section, include this information on a separate sheet of paper.
2. The rights and duties of foreigners residing in the Czech Republic are defined in Act No. 326/1999, on the Residence of Foreigners in the Czech Republic and Amending Certain Related Acts, as amended. The proceedings are deemed to be initiated on the date of delivery of the application to the competent authority.
3. The personal data of foreigners is processed by the Foreign Police for the purposes of proceedings in terms of Act No. 326/1999 and, in specified cases, by the Ministry of the Interior in compliance with Act No. 101/2000, on the Protection of Personal Data, as amended. The range of personal data to be disclosed in this application is defined in Section 70 (1) of Act No. 326/1999. According to Section 159 (1) and (2) of Act No. 326/1999, a foreigner's personal data may be released to the foreigner himself/herself and to authorities that require them for the purpose of tasks set by law. If the foreigner finds or believes that the processing of his/her personal data by the Foreign Police or by the Ministry of the Interior is inconsistent with Act No. 101/2000, he/she is entitled to request the processing authority to explain or rectify the situation (in particular to correct, add or destroy personal data). If the processing authority fails to comply with such a request, the foreigner is entitled to seek the assistance of the Personal Data Protection Office. The foreigner may directly contact the Personal Data Protection Office with reference to Section 21 (4) of Act No. 101/2000.

Svým podpisem potvrzuji úplnost a pravdivost uvedených údajů v žádosti. / I declare that I have answered all questions in this application fully and truthfully.

Souhlasím⁷⁾ se zpracováním svých osobních údajů pro účely vydání modré karty včetně odeslání vybraných osobních údajů (jméno, příjmení, rok narození, pohlaví, státní občanství, nejvyšší dosažené vzdělání) zaměstnavateli uvedenému v části C. / I consent⁷⁾ to the processing of my personal data for the purpose of issuing a blue card, including the sending of my personal information (name, surname, year of birth, nationality, highest education achieved) to the employer specified in section C.

Místo / Place	Dne ⁵⁾ / Date ⁵⁾	. 20	Podpis / Signature:
---------------	--	------	---------------------

7) Neposkytnutí nebo zrušení souhlasu se zpracováním osobních údajů je překážkou pro podání žádosti o vydání modré karty. / Not providing or revoking consent to the processing of personal data is an impediment for submitting an application for the issuing of a blue card.

R. Žádost přijal a podle dokladů ověřil / Application received and documentation checked by:

Místo / Place Dne⁵⁾ / Date⁵⁾ . . 20

Razítko a podpis / Stamp and signature

S. Modrou kartu pro cizince předal / Foreigner's blue card issued by:

Místo / Place Dne⁵⁾ / Date⁵⁾ . . 20

Razítko a podpis / Stamp and signature

T. Potvrzuji převzetí modré karty / I confirm receipt of the blue card:

Číslo karty / Card No.:

Místo / Place Dne⁵⁾ / Date⁵⁾ . . 20 Podpis / Signature:

U. Úřední záznamy / For office use only:

<p>KOLKOVÁ ZNÁMKA</p> <p>REVENUE STAMP</p>
--

V. Seznam kódů států a oblastí / Index of country and territory codes:

Afgánistán	AFG	Indonésie	IDN	Pacifické ostrovy	PCI
Alandy (Finsko)	XFA	Irák	IRQ	Pákistán	PAK
Albánie	ALB	Irsko	IRL	Palau	PLW
Alžírsko	DZA	Islámská republika Írán	IRN	Palestina	PSE
Americká Samoa	ASM	Island	ISL	Panama	PAN
Americké Panenské ostr.	VIR	Itálie	ITA	Papua Nová Guinea	PNG
Andorra	AND	Izrael	ISR	Paraguay	PRY
Angola	AGO	J.Georgie a J.Sandw.os.	SGS	Peru	PER
Anguilla	AIA	Jamajka	JAM	Pitcaim	PCN
Antarktida	ATA	Japonsko	JPN	Pobřeží slonoviny	CIV
Antigua a Barbuda	ATG	Jemen	YEM	Polsko	POL
Argentina	ARG	Jersey (Velká Británie)	XJE	Portoriko	PRI
Arménie	ARM	Jihoafrická republika	ZAF	Portugalsko	PRT
Aruba	ABW	Jordánsko	JOR	Rakousko	AUT
Austrálie	AUS	Kajmanské ostrovy	CYM	Republika Kosovo	RKS
Azerbájdžán	AZE	Kambodža	KHM	Réunion	REU
Bahamy	BHS	Kamerun	CMR	Rovníková Guinea	GNQ
Bahrajn	BHR	Kanada	CAN	Rumunsko	ROM
Bangladéš	BGD	Kapverdy	CPV	Ruská federace	RUS
Barbados	BRB	Katar	QAT	Rwanda	RWA
Belgie	BEL	Kazachstán	KAZ	Řád Maltézských rytířů	XMR
Belize	BLZ	Keňa	KEN	Řecko	GRC
Bělorusko	BLR	Kiribati	KIR	Saint Pierre a Miquelon	SPM
Benin	BEN	Kokosové ostrovy	CCK	Salvador	SLV
Bermudy	BMU	Kolumbie	COL	Samoa	WSM
Bez státní příslušnosti	XXA	Komory	COM	San Marino	SMR
Bhútán	BTN	Kongo	COG	Saúdská Arábie	SAU
Bolívie	BOL	Kongo, demokrat.rep.	ZAR	Senegal	SEN
Bosna a Hercegovina	BIH	Korea, lid.dem.rep.	PRK	Severní Mariany	MNP
Botsvana	BWA	Korejská republika	KOR	Seychely	SYC
Bouvetův ostrov	BVT	Kostarika	CRI	Sierra Leone	SLE
Brazílie	BRA	Kuba	CUB	Singapur	SGP
Britská chráněná osoba	GBP	Kuvajť	KWT	Slovensko	SVK
Britské indickooce.území	IOT	Kypr	CYP	Slovinsko	SVN
Britské Panenské ostr.	VGB	Kyrgyzstán	KGZ	Somálsko	SOM
Britské zámořské území	GBO	Laos	LAO	Spojené arabské emiráty	ARE
Britské závislé území	GBD	Lesotho	LSO	Spojené království	GBR
Britský občan (v zámoří)	GBN	Libanon	LBN	Spojené národy	UNO
Brunej Darussalam	BRN	Libérie	LBR	Spojené státy	USA
Bulharsko	BGR	Libye	LBY	Společenství nezáv. st.	SUN
Burkina Faso	BFA	Lichtenštejnsko	LIE	Republika srbská	SRB
Burundi	BDI	Litva	LTU	Srbsko a Černá Hora	SCG
Cookovy ostrovy	COK	Lotyšsko	LVA	Sri Lanka	LKA
Čad	TCD	Lucembursko	LUX	Středoafriická republika	CAF
Černá Hora	MNE	Macao	MAC	Súdán	SDN
Česká republika	CZE	Madagaskar	MDG	Surinam	SUR
Československá republika	CSK	Maďarsko	HUN	Sv.Vincenc a Grenadiny	VCT
Čínská lidová republika	CHN	Makedonie	MKD	Svalbard a o. Jan Mayen	SJM
Dánsko	DNK	Malajsie	MYS	Svatá Helena	SHN
Dominika	DMA	Malawi	MWI	Svatá Lucie	LCA
Dominikánská republika	DOM	Maledivy	MDV	Svatý Kryštof a Nevis	KNA
Džibutsko	DJI	Mali	MLI	Svatý stolec	VAT
Egypt	EGY	Malta	MLT	Svatý Tomáš	STP
Ekvádor	ECU	Maroko	MAR	Svazijsko	SWZ
Eritrea	ERI	Marshallovy ostrovy	MHL	Syrská arabská republika	SYR
Estonsko	EST	Martinik	MTQ	Salámounovy ostrovy	SLB
Etiopie	ETH	Mauricius	MUS	Španělsko	ESP
Evropské společenství	XEU	Mauritánie	MRT	Švédsko	SWE
Faerské ostrovy	FRO	Mayotte	MYT	Švýcarsko	CHE
Falklandy (Malvíny)	FLK	Menší odleh.ostrovy USA	UMI	Tádžikistán	TJK
Fidži	FJI	Metropolitní Francie	FXF	Tanzanie	TZA
Filipíny	PHL	Mexiko	MEX	Thajsko	THA
Finsko	FIN	Mikronésie	FSM	Tchaj-wan	TWN
Francie	FRA	Moldavsko	MDA	Tichomořské ostrovy pod správou USA	PUS
Francouzská Guyana	GUF	Monako	MCO	Togo	TGO
Francouzská jižní území	ATF	Mongolsko	MNG	Tokelau	TKL
Francouzská Polynésie	PYF	Montserrat	MSR	Tonga	TON
Gabon	GAB	Mosambik	MOZ	Trinidad and Tobago	TTO
Gambie	GMB	Myanmar	MMR	Tunisko	TUN
Ghana	GHA	Namibie	NAM	Turecko	TUR
Gibraltar	GIB	Nauru	NRU	Turkmenistán	TKM
Grenada	GRD	Německo	DEU	Turks a Caicos	TCA
Grónsko	GRL	Nepál	NPL	Tuvalu	TUV
Gruzie	GEO	Nestanoveno	NNN	Uganda	UGA
Guadeloupe	GLP	Neutrální zóna	NTZ	Ukrajina	UKR
Guam	GUM	Nezjištěno	OOO	Uprchlíci	XXB
Guatemala	GTM	Niger	NER	Uruguay	URY
Guernsey (Velká Brit.)	XGG	Nigérie	NGA	Uzbekistán	UZB
Guinea	GIN	Nikaragua	NIC	Vánoční ostrov	CXR
Guinea-Bissau	GNB	Niue	NIU	Vanuatu	VUT
Guyana	GUY	Nizozemské Antily	ANT	Venezuela	VEN
Haiti	HTI	Nizozemsko	NLD	Vietnam	VNM
Heardův o.a McDonald o.	HMD	Norfolk	NFK	Východní Timor	TMP
Honduras	HND	Norsko	NOR	Wallis a Futuna	WLF
Hongkong	HKG	Nová Kaledonie	NCL	Zambie	ZMB
Chile	CHL	Nový Zéland	NZL	Západní Sahara	ESH
Chorvatsko	HRV	Omán	OMN	Země královny Maud	ATN
Indie	IND	Ostrov Man	IMY	Zimbabwe	ZWE